

CATENACCIO

TER VERDEDIGING VAN DE VOETBALSPORT

HET GENKSE VOETBALERFGOED | ULTRAS MALAYA | 125 JAAR KBVB
FC UNITED OF MANCHESTER | KMSK DEINZE | HEARTS OF OAK

COLOFON

CATENACCIO 8 | DECEMBER 2020

Verantwoordelijke uitgever
vzw KSK Beveren
Van Gervenstraat 18, bus 103
9120 Beveren

Redactie
**Robin Beck, Sander Bral, Nick Claeskens, Filip Janssens, Michiel
Hoorens, Nico Dierickx, Benny Antoniw, Stefan Van Look,**
Ruud Van de Graaf, Alexander Vereecken

Eindredactie
SOUND & VISION

Lay-out
Koen De Vuyst

Contact
www.catenaccio-magazine.com
info@catenaccio-magazine.com

 [instagram.com/catenacciomagazine](https://www.instagram.com/catenacciomagazine)
 [facebook.com/Catenacciomagazine](https://www.facebook.com/Catenacciomagazine)
 twitter.com/Catenaccio_mag

CATENACCIO

INHOUD | DECEMBER 2020

04 | HET GENKSE VOETBALERFGOED

18 | ULTRAS MALAYA

36 | 125 JAAR KBVB

54 | FC UNITED OF MANCHESTER

70 | KMSK DEINZE

80 | HEARTS OF OAK

HET GENKSE VOETBALERFGOED

BALLEN IN MIJN BUIK

 BENNY ANTONIW

 BENNY ANTONIW, VZW DE VIEZE MANNEN

HET GENKSE VOETBALERFGOED

BALLEN IN MIJN BUIK

“Een heel gezin die allemaal hamburgers lopen eten - twee hebben d'r in de poep getrapt; dat ze 't nog niet weten... En zo, met hun hoofd voorover, tegen ketchup op hun goed... En hoe de koningin soms kijkt, onder vandaan haar hoed... Maar ook vaak bij een ingooi, dat hun broekie zo omhoog gaat... Of dat je recht moet plassen, maar dat 'ie in een boog gaat... O, dan krijg ik ballen in me buik!! Grote warme, natte, lekkе ballen... O, dan krijg ik ballen in me buik! Van die dingen krijg ik ballen in me buik...”

Ik denk aan dit liedje, van Koot & Bie's typetje 'De Vieze Man' ("heb u daar nou nooit last van?!") wanneer ik mij vanuit het Oosten - waar wel eens wijze mannen vandaan komen - richting Genk-West begeef. Eindbestemming 'De Noordlaan': strijdperk van weleer voor de thuiswedstrijden van het immer onvolprezen KFC Winterslag - voor een afspraak met Vieze Mannen. Die gedijen dan weer goed in deze hoek van drie-zes-dubbel-nul...

Aanleiding van de korte trip is een mailtje van Claudio Nardiello. Hij maakt deel uit van VZW "De vieze mannen", die als doel heeft het in stand houden van het 'KFC Winterslag'-patrimonium. Het organiseren van evenementen, vertelavonden - alles wat ook maar enigszins aanleunt bij die mooie club van weleer. In 2009 startte deze huidige Genkie een FB-pagina over KFC. De voornaamste reden was: het grotendeels ontbreken, online, van informatie en documentatie over het toch wel fascinerende verleden van de club. Eén van de twee grote mijnclubs die Genk rijk was... De pagina heeft ondertussen een uitgebreid archief aan beeldmateriaal weten aan te leggen, en telt intussen 1.600 leden. Een aantal dat overigens gelijkloopt met het aantal volgers van die club aan de overkant van het kompas. Ook daar is er een schat aan informatie terug te vinden. Maar dan wel in andere kleuren, en met bekens en zo.

Nog steeds bestaat er een gezonde rivaliteit tussen de aanhangers van beide clubs. De confrontaties stonden destijds ook al steevast garant voor een wedstrijd op het scherpst van de snee, en lokten meestal een vol huis. Voor veel fans was het de gelegenheid bij uitstek om eens mee op verplaatsing te gaan. Niet in zo een verfoeilijke combi-regeling, maar gewoon - met de ballen in de buik - op de fiets, 10 minuten 'de andere richting' uit... Zo gebeurde het vaak dat het hoogtepunt van het seizoen al in de voorbereiding plaatsvond. Vroeger, toen alles beter was, organiseerde de krant Het Belang van Limburg in het tussenseizoen een bekertoernooi voor Limburgse clubs. Leuk voor de lokale liefhebbers, omdat al die teams reeksgewijs wel wat in gespreide slagorde strijd leverden en elkaar in de reguliere competities dus zelden of nooit tegen het lijf liepen. Het uiteindelijke omhoogsteken van die lelijke klomp brons zorgde er dus wel eens voor dat het seizoen midden augustus al geslaagd was...

Eén van die finales was ook mijn eerste wedstrijd op verplaatsing. Voor 13.000 toeschouwers zag ik rood-zwart, na een spannende en beladen eindstrijd, het kleinoed in ontvangst nemen. De fans van de verliezende ploeg devalueerden bij een nederlaag het toernooi gauw tot "een veredelde reeks oefenwedstrijden". En wie wil er nu ook zo een lelijke trofee...?!

IN DEN BEGINNE

Uit het boek Winterslag 1907-1957: *"Deze streek, van nature uit zeer arm, bevat nog een groot aantal onbebouwde terreinen, heide en braakland. Dankzij de besproeiingen en de onverdroten arbeid van de bewoners vindt men rond de dorpen weiden en magere cultures, als rogge, boekweit en aardappelen."* Wel degelijk een historische waarheid, dit; ik

werken. De club werd genoemd naar Slavia Praag; destijds een topclub in de toenmalige Boheemse competitie. 'Die van Slavia' houden het vol tot in oktober 1928; dan worden de boeken noodgedwongen neergelegd, en gaat men over tot "een verregaande samenwerking" met FC Winterslag. Van een fusie kan je hier echter niet spreken; de meeste bronnen spreken van een opslorping.

© Winterslag-Waterschei op de Noordlaan.

heb altijd al gevonden dat Winterslag op een nogal behoorlijk patattenveld balde.

Die bal rolde voor het eerst op de cité rond 1915. bij FC Winterslag, ploeg verbonden aan de mijn. Twee jaar later reeds was er voor het eerst sprake van concurrentie uit het oosten. Niet vanuit Waterschei, waar men ondertussen ook al de eerste wedstrijden beslecht had; neen, uit eigen achtertuin. Stamnummer 341 behoorde toe aan "de Tchekken"... Slavia Winterslag werd in 1917 opgericht door Oost-Europese migranten die in de steenkoolmijn kwamen

Hoe dan ook: op 15 april 1923 sloot Winterslag zich aan bij de Belgische voetbalbond en kregen ze stamnummer 322. (Slavia zou hen één jaar later volgen, en het met stamnummer 341 dus vier seizoenen in de nationale competitie uithouden.) Op 15 oktober speelde FC voor de allereerste keer in officieel competitieverband. En (ook) toen al hadden analisten hier markante kanttekeningen bij te maken: *"Dat Winterslag enige goede spelers heeft, doch de taak van aanstonds in Tweede afdeling te spelen zal hen zwaar vallen en ik voorzie dat zij maar weinig punten*

zullen oogsten... En indien ik een lichte voorkeur heb, geef ik die aan C.S. Tongrois. Dat is omdat de zwart-groenen moediger zijn ingeval van tegenslag".

NU WE HET ER TOCH OVER HEBBEN...

De naam is ondertussen een eerste keer gevallen: "Waterschei... Knokig vee en

de bond geen clubnaam met een politieke achtergrond aanvaarde stond "THOR" vanaf de registratie officieel voor "Tot Heil Onzer Ribbenkast"...

In tegenstelling tot verschillende decennia later werd bij de club nog alles netjes bijgehouden in het kasboek. Zo zien we in het boek van 1928 bij de inkomsten o.a.

schaarse schapenkudden waren heel de rijkdom die de naartige landman door de natuur met karigheid toegemeten kreeg in dit eenzame oord..."

Toebedeeld: stamnummer 553. THOR Waterschei. Voor aansluiting van de club bij de bond stond dit, als aanklacht tegen de Franstalige overheersing in het mijnbestuur, voor "Tot Herstel Onzer Rechten". Vanuit datzelfde protest veranderden de clubkleuren, oorspronkelijk paars-wit, nadien ook niet geheel toevallig in de Vlaamse kleuren geel en zwart. Maar omdat

vermeld staan: "verkocht 6 paar schoen-nestels; 6.00 Bfr" terwijl de uitgaven zoal bestaan uit: "bollekens koord om netten te maken; 2.00Bfr" en "Loopjongen naar Winterslag; 2.00 Bfr". Schone tijden.

Maar we wijken af. Terug naar '322'. Winterslag speelde in 65 seizoenen in totaal 1.798 competitiewedstrijden. Ze wonnen er 737 van, verloren 686 keer, en tikten 375 keren af op een draw. Over die hele periode bekeken kent de club een positief doelpuntensaldo van drieënzeventig. 284 keer gescoord en slechts 211 ballen uit het

net moeten vissen. Négen seizoenen gaven ze partij in Eerste Nationale. Van mijnwerkers is geweten dat ze diep kunnen gaan; maar zelfs voor de koolputters van De Noordlaan was de degradatie naar 1e provinciale in 1960 de absolute benedengrens. Nadien gaat het gelukkig gestaag bergop; met in 1972 een eerste hoogtepunt. Na een eerste testwedstrijd tegen Patro Eisden, die eindigde op 3-3, zijn 21.000 toeschouwers op het neutrale terrein van Beringen FC getuige hoe de vieze mannen zich in de terugwedstrijd met een 2-1 overwinning voor de eerste keer weten te verzekeren van een plaats in 2e nationale. Die eerste wedstrijd had plaatsgevonden in het André Dumont Stadion van THOR. Ironisch eigenlijk, vermits geel-zwart net toen een dramatisch seizoen afsloot met degradatie naar 3e.

VIEZE MANNEN

Winterslag doet het absoluut niet slecht in die tweede afdeling, en twee jaar later al - in 1974 - beukt de club onder leiding van Robert Waseige de poort naar eerste nationale wijd open. Een kort verblijf weliswaar; maar ze zouden quasi meteen, en dit keer voor maar liefst zeven seizoenen op rij, wederkeren. En hoe. In 1981 wordt het absolute hoogtepunt in de clubgeschiedenis opgetekend: als eerste Limburgse club slaagt KFC Winterslag erin een ticket voor de UEFA-Cup - de derde van de drie Europese interclubbepers destijds; de Europa League van toen zeg maar - te bemachtigen. Daarin komen ze, na van het Noorse Bryne FK de maat genomen te hebben, al meteen in de tweede ronde uit tegen de Engelse grootmacht Arsenal. Die laat zich echter op de akker aan De Noordlaan verrassen, en gaan met 1-0 de boot in. Doelpunt van Karl Berger!

Die thuiswedstrijd in Winterslag, tegen Arsenal, werd bijgewoond door 8.000 toeschouwers. En hoewel het slechte weer een rol speelde in de opkomst die avond, is dit een mooi perspectief om de rivaliteit tussen Winterslag en Waterschei te illustreren. Want in datzelfde seizoen werd de derby tussen beide clubs in het bijzijn van 18.000 kijklustigen gespeeld...

Op Highbury verliezen de vieze mannen met 2-1; maar het uitdoelpunt van Mathy Billen, gescoord in de 3e minuut al, blijkt het

lot van the Gunners te bezegelen. En dit is een prima - wat zeg ik? Een uitgelezen! - moment om een keertje een lans te breken voor de doelmannen. Want er was dan inderdaad dat uitdoelpunt van Mathy Billen; maar de rol van goalie Jean-Pierre Debruyne kan in die wedstrijd niet overschat worden. Dat het 'slechts' 2-1, en dus voldoende om verder te bekeren wordt, is in gigantisch grote mate te danken aan "Tarzan"'s interventies op ettelijke cruciale momenten. In deze wedstrijd van zijn leven behoedt JP met dik vijftien wereldsaves 'zijn' Winterslag voor een afstraffing. Een afstraffing die wel in de sterren geschreven - neen, gebeiteld leek te staan vooraf. Want zelfs het clubbestuur zag de bui op voorhand al hangen. Normaal speelden de vieze mannen eerst in Londen; maar op verzoek van Winterslagvoorzitter Vandermeulen (in een poging om de recette van de thuiswedstrijd veilig te stellen), gaat Arsenal akkoord met de heenmatch op De Noordlaan te spelen. Met pure magie als eindresultaat; hoewel de collectieve prachtprestaties van Winterslag op beide velden daar natuurlijk ook wel part én deel aan hadden...

TARZAN

Jean-Paul Debruyne, Een all-round keeper die snel uitgroeide tot één van de steunpilaren van dat glorierijke elftal. Een man die ik graag voor mijn lens had gehad. Al was het maar om het spel te herleiden tot zijn ware proportie; namelijk de belangrijkste bijzaak ter wereld. Gezien zijn thuissituatie reikte JP's ambitie niet verder dan het eerste van Winterslag. Zo lag er op zijn 18e een contract bij Anderlecht klaar, maar een handtekening zou betekenen dat zijn moeder naar een verzorgingstehuis zou moeten gaan. En dit was uitgesloten, voor de man die het zijn plicht vond om tot het allerlaatste moment voor zijn ouders te zorgen. Profvoetballer worden was voor hem niets minder dan een plicht, aangezien zijn ouders hem hiertoe de kans hadden gegeven. Uiteindelijk primeerde de zorg voor zijn ouders op het grote geld van het profvoetbal. Een carrière die op zijn 31e eindigde door een schouderblessure.

Toen ik op Facebook een oproep deed met de vraag of iemand contactgegevens van "Tarzan" had (die bijnaam was hem gegeven door een journalist van Het Belang van

Limburg, omdat hij op een nogal imposante manier in doel plaats nam. De naam raakte zo ingeburgerd, dat verschillende fans dachten dat JP écht zo heette...) kwamen er talrijke reacties. Iedereen had hem wel ergens gezien. Het leek wel of ze het over het monster van Loch Ness hadden. Hij zit hier, daar, ginder! In Hasselt! neen, in Spanje! "Dat gaat hij zeker niet doen; wij kregen hem zelfs niet naar de reünie!" Maar kijk. Enkele dagen later krijg ik van Claudio een bericht met het telefoonnummer van Tarzan en de melding dat die dan toch wil meewerken aan een portret. En zo hebben wij dan, op een zonnige 'Dag van de

HOOG- EN LAAGDAGEN TE GENK

"A very good evening from the Winterslag Stadium, this is supposed to be a football pitch you're looking at but from here it's more like a mud-hole. One can only hope that they'll be able to kick the ball of that spot..."

Alzo het commentaar tijdens de heenwedstrijd van de volgende ronde. Hiervoor hadden de vieze mannen Dundee United geloot. De Schotten blijven in de modder van Winterslag op 0-0 steken. Maar de Europese campagne eindigt met een 5-0 nederlaag op Dundee United's pitch.

① Fotoreconstructie. De Noordlaan, de dato 17/08/1980. 13e min: 1-0... Mathieu Denier heeft 2 pogingen nodig om voorbij "de Held uit Huckelhoven" Klaus Pudelko te geraken.

Wapenstilstand', op C-mine een coronaproof audiëntie met Tarzan. Een keeper, en diens zowat grootste fan, met een zak memorabilia die een handtekening behoeven van de man die niets meer met voetbal te maken wil hebben. Zowaar een Thoriaan, met fototoestel én een blinde adoratie voor "de Held van Hückelhoven", voormalig Waterscheidoelman Klaus Pudelko. Maar Tarzans verhaal maakt van hem voor eenieder, vriend én tegenstander, evenzeer een ware held. Heldendom kent immers geen kleuren.

Begin jaren 80 zijn het overigens hoogdagen voor het Genkse voetbal. Bij THOR maken ze in de trofeeënkast alweer plaats voor een tweede nationale beker. Het Europese ticket dat hierbij hoort brengt hen, na het uitschakelen van PSG, tot in de halve finale. Daar is het Aberdeen van Sir Alex Ferguson enkele maten te groot voor de Thorianen. Maar mooie liedjes duren niet lang. En in plaats van een scheidsrechter staat ergens in 1984 een onderzoeksrechter op de stoep bij THOR. Dit in het kader van een onderzoek naar omkoping. In tegenstelling tot de "enkele veterans" van weleer, of de verkoop "van enen bal aan

voetbalclub Asch voor 65.00 Bfr.”, waren sommige inkomsten blijkbaar niet de vermelding in een kasboek waard. De feiten werden bewezen, en spelers geschorst. Een klap die de club nooit echt te boven zal komen.

En niet veel later is het in heel het steenkoolbekken eerder zwarte sneeuw dan zwart goud alom. De goede prestaties van de spelers wekken de aandacht van andere clubs, en de Genkse clubs beschikken niet over de financiële slagkracht om dit afdoende het hoofd te kunnen bieden. De pogingen om stand te houden tegenover de concurrentie zorgen ervoor dat niet alleen de mijnen een financiële put graven, toendertijd. In beide gevallen zou de situatie niet houdbaar blijken. In 1985 wordt voor het eerst gesproken over een sluiting van de mijn van Winterslag, of een fusie met de mijn te Waterschei; maar uiteindelijk zouden in 1987 nog veel drastischer beslissingen worden genomen.

OP HETE KOLEN

Op 1 april 1988 wordt de allerlaatste steenkoolwagen in Winterslag naar boven gehaald. De mijn van Waterschei stopt met elke activiteit op 10 september 1987. En daar waar de mijnen niet fuseerden, lukte dat de beide voetbalclubs wél. Op 1 augustus 1987 wordt een allerlaatste keer tegen elkaar gespeeld, in het André Dumont stadion. Winterslag wint, voor nog geen 1.000 toeschouwers, met 0-2. Ondertussen zet men de laatste punten en komma's op de juiste plaats om reeds een jaartje later, als KRC Genk, met stamnummer 322 op De Noordlaan in de hoogste nationale afdeling te starten. Met onmiddellijke degradatie al in het eerste seizoen kon je niet bepaald van een geslaagde start spreken. Op het veld werden niet veel punten gesprokkeld, en de strijdvaardigheid was enkel tussen de beide clans in kleed- en bestuurskamer terug te vinden. Weinig punten voor het geleverde spel, en al evenzeer voor sfeer en gezelligheid.

Je kan stellen dat het niet alleen met de reconversie van de mijnen goed is gekomen maar ook dat met het samengaan van Winterslag en Waterschei een succesvol fusieverhaal is geschreven. Want intussen

zijn we vier landstitels, vier Belgische bakers en twee nationale supercups verder, en koesteren andere generaties de nieuwe helden die luisteren naar voornamen als Kevin, Thibaut en Divock, in plaats van Klaus, Pierre, of Tarzan.

Hoewel die laatsten, middels de nodige erfgoedbescherming en monumentenzorg, nooit vergeten zullen worden. Dit bleek al enkele jaren geleden, toen VZW De vieze mannen een grote reünie organiseerde op het voormalige terrein van De Noordlaan. Heden een open, groene grasvlakte die bij menig Schotse commentator een goedkeurende reactie zou losweken. Maar niet meteen iets om ballen in je buik van te krijgen. Niets herinnert er nog aan een verpletterende 5-1 overwinning tegen THOR, of die heroïsche wedstrijd tegen Arsenal. Geen stuk tribune, geen roestige doelpaal, geen monument. Er rest alleen nog open veld. Zelfs geen, naar alle verwachting dan toch, slécht veld. Gewoon een mooi, groen veld. Een grotere breuk met het verleden is amper denkbaar.

ERFGOED BLIJFT GOED

Maar gelukkig zijn er dus nog mensen genoeg die het verleden koesteren. Want dat dat verleden wel degelijk nog leeft, blijkt duidelijk uit de ettelijke activiteiten die al werden georganiseerd. In 2016 was er een eerste reünie van oud-spelers en fans. Die kon op een massale opkomst rekenen. Marc Wuytjens en Nico Limpetti slaagden erin ongeveer 35 oud-spelers van KFC Winterslag te verzamelen op hun oude, vertrouwde terrein. Ongeveer 500 fans kwamen hun voormalige idolen toejuichen, en samen herinneringen ophalen.

Dat konden die van Waterschei natuurlijk niet zomaar over zich heen laten gaan. Een jaar later was er dan ook “Retour à THOR”. In een uitverkocht Casino van Waterschei was het hun beurt om straffe verhalen op te rakelen en nog eens terug te kijken naar die memorabele wedstrijd in 1983, THOR Waterschei thuis tegen Paris Saint-Germain (een glorieuze én kwalificerende 3-0, na met 2-0 verloren te hebben aan de Seine). En ondertussen ligt ook al een tweede ‘avondje Winterslag’, dit keer in een uitverkocht Casa Papa Giovanni, achter ons. Daar konden de vieze mannen zich nog eens verlustigen aan de beelden van de smadelijke 5-1 nederlaag

van THOR, op bezoek bij de ervvijand, in 1978.

Een ander plan zit stilaan in de finale fase. Zo komt er binnen afzienbare tijd uiteindelijk dan tóch een monument aan De Noordlaan. Andere plannen werden lelijk getackeld door covid-19; "We hadden ook een wedstrijd georganiseerd tussen de oudspelers van beide ploegen. Alles was rond,

omheining plakten om onze idolen aan te moedigen. Vieze mannen worden stilaan oude mannen; en ook bij hun fans geraakt het jeugdige enthousiasme steeds meer op de achtergrond. Maar dat is niet erg. Zolang er alsnog ruimte blijft voor spontane, ietwat maffe ideeën; zoals een calvarietocht, richting top van de Terril, voor een photoshoot. Vieze mannen geven niet op. Op de top kijken ze richting Noordlaan: "That used to be a pitch, man!"

"Ik zeg 1 winterslag, 2 winterslag, 4 vieze man in hart en nieren, pierre denier zie mij voor m'n doel staan, ronny gaspercic geven gas, contrast, bollen niet op verlies, nee onderbemand we zijn plantrekkers, volg het plan niks aan de hand, ja het bolt lekker, halen de krant het nageslacht van 'barakkemanne'..."

Don Luca - Zwart Goud

maar toen strooide corona roet in het eten. En dus is de wandelvoetbalwedstrijd niet door kunnen gaan..."

'Wandelvoetbalwedstrijd'; confronterend... Helderder dan op die manier kan het niet tot je doordringen: de hoogdagen van beide clubs situeren zich duidelijk in de eerste helft van de jaren 80 - wanneer de toen-nog-snotneuzen zoals ikzelf tegen de

Het moge duidelijk zijn dat er goed gewaakt wordt over de geschiedenis van het Genkse voetbal. Daar kunnen we nog mooie dingen van verwachten.

© 8 juni 1917: Het team van Winterslag FC in het jaar van de oprichting

OPLEIDINGEN INZAKE FISCALITEIT, BTW, VENNOOTSCHAPSRECHT & VERZEKERINGEN

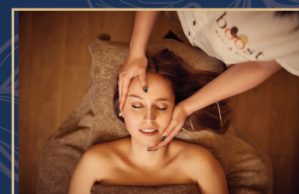
WWW.BESTSEMINARS.BE

VAN DER VALK
HOTEL BEVEREN

boost
BODY & MIND

THIRSTY TOUCAN

Nest

ozzo
SUSHI & ORIENTAL

ESCAPE
HOTEL BEVEREN

CULINAIR ONTSPANNEN VOOR ELKE GENERATIE

ENDEE

COUNTER BALLEN

Omhoog vallen. Speltbrood. Paars. Achterwaartse tuimelpertes. Wikipedia. Pielewuiters. Het zijn slechts enkele van de onderwerpen in mijn columns. Ik moet toegeven: chapeau aan jullie, mijn trouwste lezers. Wellicht meer dan wenselijk was nam ik jullie mee op een reis doorheen mijn leven, mijn geest en mijn lichte voorliefde voor het afkraken van het elitaire aan de voetbalsport. Aan het eind van 2020, dat horrorjaar waarin de mensheid zich constant moest afvragen wanneer de miserie in het leven van zowel Lamkel Zé als paars-wit zou stoppen, krijg ik mooi de kans om mijn gedachten op een rijtje te zetten in mijn allesomvattende en tevens afsluitende column.

Ik concludeer kort, maar krachtig: voetbal is een feest. Een volksfeest, als het ware. Als je ziet hoe de Schotten na 24 jaar terug naar het EK kunnen, dan smelt mijn kritische hart als sneeuw voor de zon. Een hele natie recht de rug, fierder dan de meest pronte gieter uit een gietercollectie. Eigenlijk wierp ik het al meermaals op in dit immer hemels ruikende boekje: nooit zal ik pleiten voor het laten verdwijnen van die wereldse cafésport genaamd 'voetbal'. Deze sport zorgde er meermaals voor dat ik in de krochten van mijn geest moest graven, zoekend naar enkele lovende woorden, in een poging om de harten van menig voetbalfan te stelen. En dat allemaal terwijl het niet zo moeilijk hoeft te zijn, want naast een volksfeest is voetbal vooral iconisch. De stift van Panenka, de kus van Blanc, de schorpioentrap van Higuaita, "oeh ah, Ed de Goeij", "pinanti is pinanti", en uiteraard: het Italiaanse woord voor 'grendel', zijnde catenaccio. Ik had het al vroeger moeten weten: het toverachtige imago van de voetballegendes doet het elitaire, overbetaalde en irritante decor van deze hemelse sport vervagen. Dames en heren, we hebben een winnaar.

Dat gezegd zijnde, hoop ik dat mijn opvolger de overheerlijke traditie van het typen van ellenlange zinnen, waarbij menig portie onzin niet geschuwd wordt, blijft respecteren. En dat vooral uit respect voor jullie: de ravissante lezers van dit al even ravissante en unieke voetbalmagazine. Ik, en bij uitbreiding ook het westelijke halfmond, dankt u enorm voor uw doorzettingsvermogen tijdens mijn neergepende stukjes. Uw volharding is potsierlijk en al bijna even glorieus als de zoveelste rentree van Lamkel Zé. Vandaar groet ik jullie allen met de wijze woorden van mister Raymond himself, tevens gericht aan de diva's en etterbakjes uit de sport, die ik een extra stukje geweten wil schoppen. Nie zievère, speile!

Merci, bedankt, grazie. En de ballen!

OVER 'ULTRAS MALAYA' EN DE
ZUIDOOST-AZIATISCHE FANCULTUUR

DE EENHEID VAN GEEST

 FILIP JANSSENS

 FOOTY TRAVELLER – ULTRAS MALAYA

OVER 'ULTRAS MALAYA' EN DE ZUIDOOST-AZIATISCHE FANCULTUUR

DE EENHEID VAN GEEST

En dan zie ik hem. Vanop het scherm kijkt hij dwars door me heen - naar het voor hem op dat moment zeer waarachtige, maar in deze wat abstractere situatie eerder denkbeeldige voetbalveld, volstrekt hypothetisch achter me gelegen. Naar de scheidsrechter wellicht; of naar een tegenstander die zonet een vuige overtreding heeft begaan - want hij wijst priemend, op het eerste zicht vol verontwaardiging, beschuldigend; zijn blik gefixeerd op één punt, de ogen vol vuur. Een wilde, zwarte haardos lijkt tot ver voorbij zijn achterhoofd alle kanten uit te wapperen... Zijn hart pompt duidelijk op industriële wijze - het bloed giert hem door het lijf; zijn blote onderarmen als met staaldraad dooraderd. Je voelt hem gewoon innerlijk trillen. De mond wijd opengesperd; de *freeze frame* van een oerschreeuw. Is het woede? Verontwaardiging? Overtuiging? Alleszins staat daar de gematerialiseerde *passie*, zo virtueel vlak voor mijn neus...

Wat zou hij gezien hebben, zo vlak tevoren, voorafgaand aan deze overduidelijke opstoot van pure adrenaline? Achter hem: de steeds vager wordende gezichten van een hele meute gelijkgestemde zielen; hier en daar de armen in de lucht, alle monden in fotografische stilte open, de blikken verwrongen tot grimassen van geestelijke pijn, vertwijfeling, puur ongeloof... Geel en zwart voeren hier en daar de boventoon. Wie *zijn* die mensen? Wie *is*, in godsnaam, *die persoon*??

Het antwoord is even prompt als onverwacht. Vlak boven de bewuste foto, op de (doorgaans verrukkelijke) Facebookpagina 'The Footy Traveller' gepost, lees ik als bijschrift: "*Lives in Belgium but travels back for every match when Malaysia is playing!!*" ...Pardon?! Dit voetbaltafereel, dat je spontaan in Zuid-Amerika of toch tenminste in Zuid-Europa zou situeren, speelt zich af in Maleisië? En sterker nog: dit heerschap woont in België??

Joey, de sympathieke beheerder van The Footy Traveller, bevestigt in een persoonlijk bericht, en na wat over-en-weer gechat geraak ik aan onze nieuwe Belg z'n persoonlijke coördinaten. Dit vervaarlijk ogende sujet blijkt in Dinant te wonen, en naar de roepnaam "Hudd" te luisteren. Een beetje *in-depth* kunnen gaan over voetbal en *fan culture* in Maleisië en, bij uitbreiding, in Zuidoost-Azië? En daarbij niet verder te hoeven reizen dan tot waar de Ardennen ongeveer beginnen? Het lijkt, al zeker in deze tijden vol coronarisco's en -restricties, *too good to be true*. Maar het is wel degelijk zo. En na wat verkennende gesprekken gaat Hudd akkoord met een ontmoeting.

WELCOME TO THE JUNGLE

Et alors: op een herfstfrisse zaterdag in oktober, luttele uren voor 'lockdown 2.0' zal ingaan, in de schaduw van Dinants imposante citadelle die hoog boven ons uittorent op diens massieve rots, en toch

knus gezeten aan een oever van de Maas - die we hier, *noblesse oblige*, gewoon consequent 'la Meuse' zullen noemen - zit ik uiteindelijk oog in oog met dit intrigerende karakter. En dat blijkt een pezige, zachtaardige, achtendertigjarige man te zijn; nuchter, bescheiden, maar ook vrolijk, innemend, goedlachs. In niets doet deze nederige persoonlijkheid met zijn wat schuchter klinkende stem en de zachte blik waar af en toe plots pretlichtjes in oplichten me denken aan de *warrior* die ik op de foto in actie zag... *Well: there's Football for ya.*

"Ik groeide op in Kuala Lumpur, de hoofdstad van mijn land. Ik had er een fijne jeugd, en werd na mijn scholing grafisch ontwerper. Voornamelijk om een inkomen te hebben; want eigenlijk had ik de kunstopleiding gevolgd en wilde ik kunstenaar zijn. Dat lukte ook echt; maar ik had die job wél nodig om de eindjes aan elkaar te kunnen knopen. Hoe ouder ik echter werd, hoe meer de stad veranderde. Kouder, drukker, vuiler, zakelijker, ruwer ook... en werkelijk overal beton. Na verloop van tijd begon ik het er echt onleefbaar te vinden; en op mijn 31ste besloot ik het over een andere boeg te gooien. Ik trok de stad uit; naar een dorp, ongeveer 50 kilometer verderop - en van daaruit vërder door, recht de jungle in. Daar bouwde ik mezelf een hut, en koos voluit voor een leven in de wildernis. Ik kwam zo enkele jaartjes aan de kost door wat werk in het dorp te verrichten, sporadisch nog wat oude klanten van me voort te helpen met wat grafisch werk - ik was immers op relatief korte tijd terug in Kuala Lumpur als dat nodig was - en door toeristen mee te nemen op trektochten in het woud. Daar ontmoette ik, ronduit toevallig - ze maakte niet eens deel uit van mijn trekgroep of zo; ineens stond ze daar, in volle wildernis... - Elodie; een Belgische jongedame. Zij vertoefde op dat moment voor meerdere maanden in Maleisië, om het leven en de cultuur daar te doorgronden en er een boek over te schrijven. Het klikte meteen - in zoverre dat we na een tijdje besloten te trouwen, en elders een plek in de natuur te zoeken om ons daar sàmen te settelen. Ironisch genoeg kwamen we, in december '16 was dat, terecht in ...Brússel. (*lacht*) Maar dat was maar voor een jaartje hoor. Ondertussen was Elodie ook een eerste keer zwanger geworden, en kregen we ons zoontje Augustin. Dat kereltje is tweeënhalf ondertussen; en in april van

volgend jaar krijgt Augustin er een kompaantje bij - we hopen op een dochter!"

WAARHEEN DE WEG ONS LEIDT

Van Kuala Lumpur naar de Maleisische jungle, van die jungle naar Brussel, en dān van Brussel naar ...Dinant?! "Ja, zoiets maakt altijd deel uit van 'de grote zoektocht' nietwaar. Het onverwachte; dat wat je niet plannen kunt. Elodie is Franstalig; dus Wallonië leek voor de hand te liggen. En na wat heen-en-weer gerij doorheen de diverse bosrijke streken die dit landsgedeelte rijk is, en wat praten met lokale bewoners en zo, stootten we op een prachtig gelegen stuk grond waar alleen maar een vervallen schuurtje op stond. Je moet weten: ik woon eigenlijk niet in Dinant, maar een beetje verderop, in het veel kleinere Yvoir; en eigenlijk ook daar niet, maar in het gehuchtje Purnode, onderdeel van Yvoir, in feite niet meer dan een kruispunt met een kerkje en wat aanpalende wegels, en vooral veel boerderijen. En eigenlijk ook niet eens dàr; want van daaruit moet je nog een heel stuk de berghelling op, en vervolgens het bos in, voor je bij ons bent" somt Hudd me hikkend van het ingehouden lachen op. "We verbouwden die hele schuur eigenhandig tot een oerdegelijk, solide verblijf; en daar wonen we nu al dik twee jaar..."

En van daaruit gaat dus deze Hudd - via Pernode, dan Yvoir, vervolgens Dinant, het onvermijdelijke Brussel en het ultieme Zaventem - op 'voetbalweekend' in zijn verre Oosten!? "Ah, now you're talking bizniz...", lacht hij - en meteen zie ik zijn ogen opnieuw vol vuur schieten.

MALAYSIA TRULY ASIA

Om wat van Maleisië te begrijpen helpt het om iets van Zuidoost-Azië te weten. Iedereen die ooit al een keer in, pakweg, Thailand of Indonesië of de Filipijnen of dergelijke is geweest, kent de emotionele klankkleur daar: vriendelijk, zachtaardig, speels, bijna kinderlijk vrolijk, schuchter, respectvol, rustig - maar met kleine scherpe kantjes waar je je lelijk aan snijden kan. Men is er doorgaans hard voor zichzelf, én voor elkaar. Het vergt wat, om de mensen er kwaad te maken; maar eens het zover is, zoek je toch best een héél veilig onderkomen. De geuren zijn er haast

ondefinieerbaar; net als de geluiden. Smaken zijn, zelfs bij romige gerechten, zelden minder dan extreem, en variëren van mierzoet over wrang zuur tot brandend héét. Waar je ook staat: overal explodeert de alomtegenwoordige veelkleurigheid in je gezicht; en het zwoele, veelal (sub-)tropische klimaat hangt je constant als een lauwwarme klamme dweil in de nek...

Het gebied is bijzonder multicultureel: er wonen honderden volken met ontelbare talen en godsdiensten en met veel variatie inzake artistieke expressie. De meeste

invloeden kenmerken het Zuidoost-Azië van oudsher én vandaag. Een smeltkroes, dus, van historische gebeurtenissen, geografische breuklijnen, culturele weerslagen en zintuiglijke sensaties...

ONDERBELICHTE PAREL

En Maleisië zélf, geografisch wat gek verdeeld in een westelijk deel - geprangd tussen het grote Thaise vasteland en het nietig kleine maar overbekende Singapore - en een oostelijk gedeelte, gelegen in het noorden van het grote eiland Borneo dat

soevereine staten in de regio zijn overwegend (of worden het steeds meer) democratisch, hebben een (vrij) onafhankelijke rechtspraak, en respecteren de universele mensenrechten. Geen enkel land is er religieus homogeen; het noorden is veelal boeddhistisch, het zuiden eerder islamitisch. Naast de kolonisatie (door onder meer China, Europa, India, Amerika en Japan - afhankelijk van locatie en tijdperk dat beoogd wordt) hebben ook na WO II nog enkele geopolitieke conflicten uiteraard hun tol geëist, maar naties noch regio ooit totaal ten gronde kunnen richten. Chinese, Indische, Europese en Amerikaanse

het al te haastige oog gewoon als 'Indonesië' zou beschouwen maar verder ook nog de soevereine staat Brunei herbergt, blijkt daarin een stoere, op onbegrijpelijke wijze bij ons relatief onbekende (want onderbelichte) parel te wezen. Geef toe: méér van dat land dan hun chique luchtvaartmaatschappij, met hun sinds de jaren 90 zo kenmerkende slogan "*Malaysia - truly Asia!*" en, veel recenter, hun twee jammerlijke crashes in 2014, kent schier niemand hier; behalve dan misschien de 18-jarige centrumspits Luqman Hakim Shamsudin, die sinds dit kalenderjaar bij KV Kortrijk speelt - al kon hij ook naar

Newcastle UTD en Bayer Leverkusen - en, behoorlijk verwachtingsvol, "de Messi van Maleisië" genoemd wordt...

Het westelijke deel van Maleisië werd pas onafhankelijk van de Britse kolonisator in 1957. Het deel op Borneo kwam het feestje pas in september 1963 vervoegen. De huidige staat Maleisië is dus, de facto, dik één jaar jónger dan de *Rolling Stones* (excuseert u mij even: dit laat ik zélf gedurende een seconde of drie, vier, bezinken...). Economisch gaat het het land voor de wind. Natuurlijke rijkdommen, een

grote stijl, als een fiere *tijger* - het nationale symbool - doorheen.

Maar terug naar voetbal.

CLUBS DIE GEEN CLUBS ZIJN

"Ja, dat is een microbe die me nooit nog los zal laten. Ik ben van in mijn jeugd fanatiek met voetbal bezig - als fàn. Mijn grote liefde is de nationale ploeg; Ik plan al mijn bezoeken aan m'n vrienden en familie in het moederland in functie van hun speelkalender. Clubvoetbal? Dat zei me,

goed op poten gezette industrie en duurzame internationale handelsrelaties maken dat het land het niet van toerisme (alleen) moet hebben. De bevolking is er veelal geletterd, en gemiddeld goed opgeleid. De grootste etnische groep zijn de *Malay* oftewel Maleiers; de oorspronkelijke bevolking als het ware. Hun taal is ook de officiële landstaal, naast het Engels. In de jaren 80 kende het land een nooit geziene economische *boom*, met doorgedreven urbanisatie tot gevolg. In de late jaren 90 volgde dan de kater met een (groot-Aziatische) economische crisis van jewelste. Doch Maleisië sloeg zich daar, trots en in

lange tijd, helemaal niets. Weet je, in Maleisië bestond er tot voor kort niet eens zoiets. Er zijn altijd wel *club leagues* geweest, en teams die het daarin tegen elkaar opnamen; maar dat waren eigenlijk regionale associaties, veelal gerund door de lokale overheden. In recente jaren zagen wel al enkele zuiver particuliere volksclubs het levenslicht; en de roep om een volledige privatisering wordt steeds luider. Maar tot op de dag van vandaag is het zogenaamde 'clubvoetbal' nogal sterk in handen van de overheid... en dat brengt enkele vervelende consequenties met zich mee. Mismanagement, 'dubbele' agenda's,

corruptie... En, niet te vergeten: een volstrekte gelatenheid bij het grote, al bij al bijzonder voetbalminnende publiek. Voetbal is werkelijk *numero uno* bij ons; als sinds de introductie ervan door de Britse kolonisten, in de eerste helft van de 20e eeuw. Maar de gemiddelde Maleisiër zat tot recent liever met zijn blote tenen onder een grasmaaiër dan naar een plaatselijke voetbalwedstrijd te gaan kijken. De verhalen van burgers die op alle mogelijke manieren gepaaid werden om toch maar te komen kijken; ambtenaren die verplicht werden om met hun hele familie naar het stadion te gaan op matchdagen... Neen, het hield niet over zo. Een groot corruptieschandaal eind jaren 90, begin 2000, compleet met matchfixing en belastingontduiking et cetera, werkte echter als katalysator voor het steeds ontevredener worden de publiek. Sindsdien is het voor iedereen die van het spelletje houdt, duidelijk: zo kan het niet langer. En het protest, van onderen uit, groeit dus immer nog aan. Begin oktober werd op het hoogste niveau een plan ter tafel gelegd om het hele systeem op de schop te nemen en alle clubs zichzelf te laten heruitvinden door zich om te vormen tot privaat gerunde sportkringen; ver weg van alle overheidsinmenging. We zullen zien wat dat geeft..."

In dergelijke omstandigheden is het moeilijk in te beelden dat er zoiets als een *fancultuur* in Maleisië bestaat. "Klopt - maar dat is dus schril contrast met de beleving wanneer ons nationale team speelt. Dan speelt vooral het universele gevoel broederschap op; dan zijn we allen één. Trots op ons land, trots op onszelf... Maar zelfs dan was het jarenlang, decennia zelfs, ook maar minnetjes gesteld hoor, met die fanbeleving in ons nationale stadion. We zijn en blijven Aziaten hé... (*lacht*) Wij lopen niet met onze gevoelens op een presenteerblaadje. Maar passie is ons niet vreemd. We zijn alleen geconditioneerd om die in te houden. Mijn generatie zag dan beelden van de voetbalatmosfeer in verre landen op tv; en wij hunkerden werkelijk naar dat soort vrije expressie. Dat is, immers, opwindend; die werkt bevrijdend. Met z'n zevenen, oorspronkelijk, hebben we dan een dikke vijftien jaar geleden besloten: dit gaan wij ook doen. We vatten post achter het doel, dosten onszelf opzichtig uit, en probeerden er die sfeer in te krijgen. In het

begin moet dat nogal lachwekkend geleken hebben - niet eens tien jongeren die zichzelf gigantisch voor paal stonden te zetten... Maar we probeerden van meet af aan ook alle gelijkgestemde zielen te bereiken; hen aan te spreken... "*This is the place for all you crazy people!! Come and join us... don't hold back!!*" En dat wérkte. Wedstrijd na wedstrijd zakten er meer en meer jongeren naar ons vak af. Binnen amper enkele wedstrijden waren we al met enkele honderden.. We begonnen écht werk te maken van onze outfits, chants, en bedachten heuse tifo's. Mijn ervaring als grafisch ontwerper kwam daarbij goed van pas. Ik bedacht spandoeken, en gaf ze vorm. We vielen óp. De reacties van de andere supporters waren niet altijd bemoedigend - "*Hey, ga eens zitten man! Ik heb geen ticket betaald om de hele wedstrijd naar jouw dansende kónt te moeten kijken!*" - maar van de spelers zélf kregen we enorm veel positieve respons. En ook de media pikten ons op. Nu zijn we gemakkelijk met iets tussen de 10.000 en 15.000 man op thuiswedstrijden. En in heel Azië worden we tot de fanatiekste aanhangen gerekend."

ULTRAS MALAYA: GAAT EN VERMENIGVULDIGT U

"Het bijzondere daaraan is ook dat we gaandeweg, met onze *Ultras Malaya*, jonge fans wisten te begeistere en te motiveren om ook lokaal te gaan supporteren. We zeiden: 'Dus dit vind je leuk? OK dan - waar kom je vandaan? Ga daar hetzelfde doen als hier - zoek wat vrienden bij elkaar, denk na over je tifo's, en gá ervoor. Maakt niet uit of je in het begin maar met z'n vieren of vijven bent... Hou vol; de rest komt wel...' En zo zijn er ondertussen op vele plaatsen, sinds 2011 ongeveer, verschillende groepen ultras uit de grond gerezen. Eindelijk komt er ook in ons nationale competitievoetbal wat sfeer in de stadions! En dat blijkt nu ook de doorsnee-voetbalsupporter in Maleisië best te bevalen. Alleen: het succes van de nationale ploeg is ook een beetje de barometer voor de opkomst bij Liga Super-wedstrijden. Als de Malayan Tigers twee wedstrijden op rij verliezen, zie je makkelijk een kwart tot zelfs de helft minder toeschouwers in de plaatselijke stadions. Dan kijken de fans liever thuis naar samenvattingen van de Engelse Premier League op *satellite tv*..." (schatert het uit.)

"Een belangrijk deel van het genoegen voor mij, als ultra, zijn natuurlijk de uitwedstrijden. Want dat betekent: réizen. En dat doe ik, naast voetbalmatches bijwonen, nog het liefst. Mijn eerste verplaatsing was bescheiden: uit in Singapore. Maar ik zal de sfeer daar, tijdens de wedstrijd maar zeker ook tijdens de toeleving ernaar vooraf - samenkomen op afgesproken plaatsen, het goed bij elkaar blijven om niet alleen te staan bij eventuele bedreigingen, het in corteo naar het stadion gaan - nooit vergeten. Drie uur vooraf al zitten we in het stadion; onafgebroken

Bloedlink zelfs, bij momenten. Het gekke is: onze volkeren en tradities verschillen absoluut niet veel van elkaar. Misschien is het ook net dat wat ons soms zo vurig tegenover elkaar gezet krijgt; die strijd om 'het grootste broertje' te kunnen zijn. Jullie Vlamingen hebben dat met Nederland geloof ik; Grieken en Turken net zo, Spanje en Portugal... Al zijn er ook voldoende concrete aanleidingen geweest natuurlijk. Er was de '*Konfrontasi*' in de eerste helft van jaren 60; een soort officieuze grensoorlog die nooit als dusdanig benoemd noch erkend is geworden, doch tijdens dewelke

kabaal te maken. Wij drinken niet hé (*glimlacht*) - wij gaan voor de *natural high*; de trance... en dus geven we àlles door onophoudelijk te springen en voluit voor het hypnotiserende effect van ritmische, repetitieve chants te gaan."

"In de meeste landen zijn we relatief veilig hoor. Thailand, de Filippijnen, Vietnam, ... het gaat er allemaal extreem passioneel maar evengoed relaxed en gemoedelijk aan toe. Echt hooliganisme komt bij ons quasi niet voor; de Aziatische traditie van diep wederzijds respect is daar wellicht niet vreemd aan. Alleen in Indonesië is het link.

hun toenmalige president Soekarno publiekelijk zijn volk opriep om '*Crush Malaysia!!*', ons volk te vernietigen. En ook in recentere decennia waren er nog grensconflicten. Verder is er de ongelijk verlopende economische ontwikkeling, met name de verhoudingen in wederzijdse import en export; en ook op gebied van staatsvorm en individuele vrijheden lopen beide naties een andere koers. Indonesië is wat liberaler, terwijl in Maleisië de staat van oudsher toch een ietsje meer de vinger op de knop probeert te houden. Vooral op het vlak van persvrijheden speelt dat mijn land al eens parten ja. Indonesië was ook al

eerder onafhankelijk; ongeveer twintig jaar eerder, meteen na de tweede wereldoorlog, die gevolgd werd door een bijna drie jaar durende vrijheidsstrijd annex bloederig 'achterhoedegevecht' met de Nederlandse autoriteiten daar. Terwijl wij Malayas eerder het juiste moment afgewacht hebben om bij onze Britse kolonisator fijntjes te opperen: *'Vinden jullie ook niet dat het stilaan welletjes is geweest?'* (schaterlacht). Geen schot hoeven te lossen! Je ziet: toch ook wel wat cultuurverschil nietwaar."

TIME TO WAKE UP

"En in het voetbal vertaalt dat alles zich in héél heftige confrontaties - wedstrijden op het scherp van de snede, afgeladen volle stadions, veldinvasies door de supporters, het leger dat uitrukt, politie-escortes voor spelers en *officials* - een zuivere heksenketel. Het wordt in het algemeen beschouwd als één van de felste confrontaties op ons continent. 78 wedstrijden werden er sinds najaar 1957 al onderling gespeeld; Indonesië leidt, met 35 overwinningen en 131 gemaakte doelpunten, tegen 27 *wins* met 122 goals van Maleisië" dreunt Hudd uit het duidelijk op dreef rakende blote hoofd op. "Maar de recentste twee wedstrijden wonnen we allebei; en die waren niet van de minste. Allebei in 2019 - het was toen alweer 3 jaar geleden dat we tegenover elkaar hadden gestaan - in de kwalificatieronde voor het WK van 2022. We wonnen met 2-0 thuis, in november vorig jaar; maar veruit het mooiste was toch dik twee maanden eerder, de 2-3 winst in Jakara..." - en meteen herken ik weer de foto in de man.

"Meestal zijn we met z'n duizenden, op verplaatsing; maar wanneer we naar Indonesië reizen gaan er slechts enkele honderden mee - dan mogen we blij zijn als we aan duizend koppen geraken. Want iedereen weet: daar is het dubbel uitkijken. En de spanningen beperken zich niet tot het eerste elftal... Tijdens de voetbalfinale van de U-22's op de SEAG, de *Southeast Asian Games*, in 2011 stierven twee Indonesische supporters tijdens een *stampede* in de eigen curva, meteen na de overwinning van Maleisië via strafschoppen. Eerlijk: dat was een beetje een *wake-up call* voor de hele regio. Iedereen beseftte: dit kàn zo niet. Sindsdien zijn ieders gemoederen wat bedaarder geworden..."

Gelukkig zijn dit soort extremiteiten bijzonder zeldzaam. Dat bevestigt ook Elodie, Hudds echtgenote, die wel toegeeft rare ogen getrokken te hebben in het begin toen bleek dat haar kersverse geliefde zo begeistert was van *dat rare spelletje*... "Ik dacht eerst dat hij gewoon een hooligan was. Ik heb heel weinig met voetbal; OK, een wedstrijd van het nationale team op de Wereldbeker bekijken in familieverband, of met enkele vriendinnen op een groot scherm in een café, tot daar aan toe. Maar dat heeft niks met het echte 'voetballeven', zoals Hudd dat leidt, te maken. En daarbij kwam nog dat ik van dat hele ultragebeuren niets begreep, er ook gewoon heel weigerig tegenover stond. Dus, ik, naar een stadion, tussen al die luidruchtigheid en provocaties? *No way*."

LIEFDE VS. VOETBALLIEFDE

"Maar door een samenloop van omstandigheden kwam ik - met Hudd inderdaad - toch op een wedstrijd Maleisië-Thailand terecht. Niet tussen de ultras; dat is verboden... in het publiek mogen vrouwen en mannen elkaar niet omhelzen. En die ultras doen bijna niet anders; bij goals, maar ook tijdens de choreografieën die hun chants begeleiden. Dus één van de lokale regels van hun groep is: geen vrouwen in de curva. En zo stond ik uiteindelijk in het vak ernaast, op de eerste rij, met één van die door Hudd ontworpen Ultras Malayasjaaltjes aan; wat van mij - als grote, donkerblonde, Westerse vrouw - nogal een *eye-catcher* maakte. Ik werd secondenlang op het grote stadionscherm in beeld genomen, en haalde er zelfs het nationale televisiejournaal mee. Nadien werd ik overal herkend. Mijn vriendinnen vroegen me of ik gek geworden was... *'Wat deed je dàr nou?'*" (lacht.)

"De eerste vier jaren hadden we een relatie-op-afstand; hij in Maleisië, ik in België. Toen was het een kwestie van zoveel mogelijk te reizen om elkaar te kunnen zien. Best moeilijk... Eén keer trok ik speciaal twee weken naar Maleisië om mijn geliefde te bezoeken. Had ik pech: was het voetbal... toen ik aankwam was Hudd druk doende met de reis voor de uitwedstrijd enkele dagen later te organiseren; de tifo te regelen, de merchandising te arrangeren, en wat-nog-allemaal. Ik zei: 'Ik ben speciaal voor jou gekomen, ben hier maar twee

weken, en jij gaat al meteen vier volle dagen gewoon wég voor een stomme voetbalwedstrijd??' Maar hij was onvermurwbaar. Hij bracht me onder in een hotel, en die eerste week heb ik hem gewoon niét gezien. *Pissed off* dat ik was..." (schatert)

"Maar eerlijk: het beviel me allemaal opperbest. Ik ben nog steeds geen grote voetbalfan, en hou niet in alle opzichten van dat soms toch wel wat opgepompte ultrasfeertje; maar het was leuk om Hudd aan het werk te zien - gezangen inzetten, richtlijnen voor de choreo geven... En ook: hun liederen zijn echt wel goed. Leuke ritmes, en fijne teksten - over eenheid en broederschap en zo. Het zit vól passie, maar tegelijk is het ook allemaal heel relaxed. Niks geen dreiging; allemaal heel positieve vibes. Als je dat vergelijkt met dezelfde scenes elders ter wereld... daar lijkt het wel uitsluitend om honen, beledigen, provoceren, en regelmatig ook simpelweg om geweld *for the sake of it* te gaan. Pfffffft..."

GEWOON WELKOM

Iets dergelijks bevestigt ook Joey, de jonge Indiër achter "The Footy Traveller" - een ware online road-trip die voetbalcultuur wereldwijd in kaart, woord én beeld wil brengen. En onderweg maakt Joey ook sporadisch videoreportages voor COPA90. "voetbalcultuur in Azië is uniek, net omdat het haar moederschoot, de *maatschappij* - de sociale principes en gewoonten - zo goed weerspiegelt. Ultrasgroepen in de regio zijn groots, maar ook zeer divers, en vrij toegankelijk - alleszins toegankelijker voor buitenstaanders dan dezelfde scenes in de vele andere, waaronder tal van Europese en Zuid-Amerikaanse landen die ik al bezocht. Dan weer is het een bepaalde *dress code*, dan weer een politieke overtuiging; of het gaat om religieuze breuklijnen, of een bepaalde houding tegenover *law & order*... altijd is er wel wat waardoor je buitengesloten wordt, of toch op z'n minst: moeizamer welkom bent. In Azië, veel diverser en multicultureler - vooral in het Zuidoosten - dan mensen van buitenaf soms denken, maar ook relaxter en heel wat relativerender, speelt dat allemaal amper een rol. Ultras hier zijn er om 90 minuten lang het team als waanzinnigen aan te moedigen. En wie zich daarin herkent, is gewoon *welkom*. (lacht) De passie bij elke wedstrijd is gigantisch;

jammer eigenlijk dat dat in het Westen zo weinig opgepikt wordt - ik vermoed dat dat komt omdat de prestaties op het veld niet écht tot de verbeelding spreken. Nou, van wat er rond het veld gebeurt zou je versteld staan!"

Heel oud is het verschijnsel op het Aziatisch continent nog niet; maar nu ook weer niet zo piepjong als we zouden durven veronderstellen, aldus nog Joey. "De eerste, relatief goed georganiseerde groep Ultras rond een nationaal team was Ultras Nippon in Japan, omstreeks 1992. Zij kregen vooral wind onder de vleugels toen Japan zich kwalificeerde voor de Wereldbeker van 1998. Op clubniveau moeten we het in Indonesië gaan zoeken - inderdaad zowat het enige land hier met een clubvoetbaltraditie. De eerste bende daar dateert al uit 1993, de VIKING Persib Club van Persib FC uit Bandung. AREMANIA - van Arema FC, uit Malang - en JAKMANIA uit Jakarta gingen van start in 1997. Ultras PSS (van de Indonesische club PSS Sleman) gaf een doorstart in 2003, gevolgd door Ultras GRESIK in Oost-Java. Maar op de rest van ons continent zijn het dus vooral de nationale teams die fanatieke support opleveren."

SO FAR, SO GOOD

Ook de Ultras Malaya zijn, net als hun Europese en Zuid-Amerikaanse broeders, goed georganiseerd. En dat móet ook wel, in deze grootteorde die een kleine Vlaamse stad zou kunnen beslaan... "Duizenden en duizenden heethoofden tegelijk min-of-meer in het gelid houden: dat vergt wel wat afspraken en discipline, ja. Ritmes, choreo's, chants: die moeten allemaal in één reflex gezamenlijk kunnen gedaan worden. Maar er is méér natuurlijk. Verplaatsingen worden in groep georganiseerd; een heel karwei voor beurtelings honderden tot regelmatig duizenden medereizigers. Een spandoek van respectabele afmetingen maken: daar heb je al gauw enkele tientallen medefans, en een relatief groot werkterrein voor nodig. En meer nog: tifo's kosten gél; en dat moet ergens vandaan komen. We betalen heel veel uit eigen zak; maar daarnaast hebben we ook onze fan merchandise - fansjaals, T-shirts, hoodies... *anything that sells really*. Met de opbrengst daarvan kunnen we de belangrijkste onkosten van onze activiteiten dragen."

"Zelf ben ik verantwoordelijk, sinds het eerste uur, voor alle grafische aangelegenheden. De spandoeken, tifo's, maar ook de merchandise; ik ontwerp ze, en zorg voor de productie. Samen met een team van 25, welteverstaan - het 'uni-Tifo-department', zo worden we genoemd.

skills en talent voor *crowd control*. Maar gelukkig zijn het ook allemaal dingen die vooral organisch gegroeid zijn, en is het gewoon onze *community feel* die deze principes hoog weet te houden. Tot hiertoe, dan toch. *So far, so good...*"

Daarnaast organiseerde ik ook veel *away trips*; maar dat was voor ik naar België vertrok uiteraard."

"En ja, op de curva gelden regels. Elke groep mensen heeft principes waar men niet van afwijken wil; en uiteraard worden die dan in afspraken gegoten. *Rule n° 1: No Politics*. We proberen mijlenver weg te blijven van de politieke - en niet zelden extremistische - subgroepen die je helaas wel veel in ultra-middens elders ter wereld ziet infiltreren. Tweede regel: *geen geweld* - toch niet zolang we zélf niet aangevallen worden. Zorgen voor een strikte naleving van dat soort zaken vergt inderdaad heel wat *people's*

SATUKAN JIWAMU

We ronden het gesprek af bij hem thuis, waar Hudd zich meteen aan het klaarmaken van een pittige Malaya curry zet, terwijl ik me wat amuseer met zoontje Augustin, die in ware 'Cristiano'-stijl de gekste capriolen uithaalt om bij me in het gevlug te komen. Op de driesit ligt een Ultras Malaya fansjaaltje gedrapeerd - een design van mijn gastheer. "*Satukan Jiwamu*", is het opschrift; *Be One in Spirit*. Voetbal, beste vrienden, verbindt.

'MALAYA' CLUBVOETBAL IN EEN PINDANOTENDOP

Het Maleisische clubvoetbal is dus, zoals reeds aangehaald, een beetje een bastaardkind van de Britse kolonisatie; de oude administratieve entiteiten onder dat regime die na de onafhankelijkheid het karakter van provinciën kregen. Die lokale autoriteiten zagen én zien in onze edele sport eerder een beleidsvehikel en instrument voor (niet zelden ook: puur persoonlijke) profilering. Maar het volk keert zich daar dus volop tegen, en zo zagen recent verschillende *people's clubs* hun eerste ochtendgloren. Veel ging het daarbij om oude *association clubs* die om beleidsredenen - zoals professionalisering - of uit persoonlijk opportunisme van één der 'eerste violen', omgevormd werden tot een private "FC"; maar hoe dan ook, allemaal niet zonder succes...

Johor Darul Ta'zim Football Club, kortweg JDT, is zo'n club die, onder impuls van de kapitaalkrachtige zoon van de plaatselijke sultan, in 2013 hervormd werd tot een private vereniging en quasi meteen daarop, in 2015 al, de AFC Cup - zeg maar: de Aziatische Champions League won. Een primeur voor Maleisië! JDT is zo'n beetje de club van het moment; onafgebroken landskampioen sinds 2014, diverse nationale bekerwinsten daar bovenop, en hun gloednieuwe 'Sultan Ibrahim' stadion, met 40.000 plaatsen, dat af en toe ook dienst doet als strijdtoneel voor het nationale elftal. Maar de huidige hegemonie van JDT is een beetje de overwinning van het geld... en van een hyperprofessionele structuur en manier van werken.

En *Sri Pahang Football Club*, kortweg Pahang FC, is een beetje het kind van de rekening van dat plotse succes van JDT. Opgericht eind jaren 50 duurde het tot 1983 voor de club haar eerste succesje kende: het winnen van de nationale beker. Maar van dan af ging het hard voor het team uit Kuantan. Vijf landstitels en drie keer runner-up tot het einde van de jaren 90; zes nationale bekerfinales - waarvan twee keer overwinnaar - in diezelfde periode. En ook in de 21e eeuw doet de club het nog zeer behoorlijk, met opnieuw een nationale titel, drie tweede plaatsen, en twee keer bekerwinst. Al zakte Pahang in 2012 plots wél af naar het tweede niveau, de Liga Premier; een nationale donderslag bij heldere hemel. Fans én spelers sloegen de handen in elkaar, herbronden zich, en in een ongeziene *joint effort* werden doorslaggevende veranderingen in de clubstructuur en het management doorgevoerd, waarmee in 2013 al meteen de promotie, de terugkeer naar de *Liga Super*, een feit was. Daar nestelde Pahang zich sindsdien opnieuw aan de (sub-)top; al moet het vooralsnog haar meerdere in het almachtige JDT erkennen.

Maar hét paradepaardje van het Maleisische interclubvoetbal, *past and present*, is toch Selangor FC. Als sportkring opgericht reeds in 1905, met een volwaardige voetbaltak sinds 1936, verbindt Selangor eigenhandig het verleden met het heden. De club rijgde de successen aan elkaar, met als hoogtepunten de (verloren) continentale AFC Cup (Champions League) finale in 1967, en vooral ook de periode tussen 1996 en 2010, waarin de club maar liefst 17 nationale prijzen won. Volslagen wanbeleid deed de club vervolgens pijlsnel afzakken tot in diepe, bijzonder troebele wateren; maar in 2018 werd de resurrectie dan eindelijk gestart onder het bewind van de voetbalgekke sultanzoon Tengku Amir Shah. Of het duurzaam is, gaat nog moeten blijken; maar de *fanbase* in het imposante Shah Alam Stadium, een 80.000-koppige draak, is er gerust in. En die fanbase heeft al wel wat watertjes doorzwommen... Als zeldzame uitzondering in het land wist Selangor zich immers wél, en al van meet af aan, verzekerd van een grote, loyale én fanatieke aanhang. De grootste rivaliteit van oudsher is die met Singapore FA, niet te verwarren met het Singaporese nationale elftal. Maar het bloed dat de *Ultrasel Curva* van Selangor dezer dagen het liefste drinkt is, en dat zal niet verbazen, dat van de *Boys of Straits* en de *Inter Johor Firm*, respectievelijk de ultras en hooligans van JDT...

CATENACCIO

TER VERDEDIGING VAN DE VOETBALSPORT

**WORD
ABONNEE
2021!**

26€

Vier lijvige edities,
netjes bij u thuisbezorgd!

**Exclusieve aanbieding - te koop in onze webshop
www.catenaccio-magazine.com**

Catenaccio verdedigt de voetbalsport met de kracht van de pen. Het laat het licht schijnen op de alternatieve kant. De mooie kant. De ruwe kant. De échte kant. Catenaccio is een ode aan het voetbal en een aanklacht tegen al wat het bedreigt.

 FILIP JANSSENS

BOEKEN TOE

“DE PALEIZEN VAN KONING VOETBAL - REISVERHALEN VAN BERNABEU TOT WEMBLEY”

Stefan Van Loock, 425 blz., hardcover;

Willems Uitgevers, december 2020

“De Paleizen van Koning Voetbal” is een bundel verhalen van reizen naar de mythische stadions van het Europese voetbal. Wat maakt Old Trafford zo iconisch? Wie was eigenlijk *Santiago Bernabeu*? Waar is de wielerbaan uit het Stade Vélodrome naartoe? Waarom speelt Anderlecht in het Astridpark zo graag richting de kerk van Sint Guido? Achter welke Kazerne staat het stadion van KV Mechelen nu eigenlijk? Wat maakt *Camp Nou* zo belangrijk voor de Catalaanse regio? Waarom was het zo gezellig in de Alkmaarderhout? Waarom wordt Celtic Park ook wel eens Paradise genoemd? Waarom speelt Inter in het Giuseppe Meazzastadion en Milan in San Siro, nochtans twee keer dezelfde tempel? Alle antwoorden op deze, en allicht op nog vele andere vragen ambieert auteur Stefan Van Loock (° 1961) met dit boek te bieden.

Niet alleen doorkruiste Van Loock, o.a. ex-sportjournalist bij Play Sports (Telenet), VTM en VRT (toen nog BRT) radio, de voorbije 45 jaren heel Europa: hij dook voor dit boek ook in de archieven, en luisterde naar de verhalen van de bespelers en de bezoekers

van deze mastodonten van baksteen, beton, ijzer, glas, en staal. De histories zijn gekruid met fijne anekdoten en sterke verhalen uit de oude doos die het rijke verleden van de betreffende clubs weer tot leven wekken. Reiskronieken in tijd én ruimte dus! In zijn geheel eigen, mooi vloeiende, best meeslepende stijl weet Stefan feiten te brengen zonder de achterliggende emoties uit het oog te verliezen, en vice versa.

Tijdens zijn trips als radio- en televisieverslaggever, als perschef van de Rode Duivels of gewoon als voetbaltoerist, blijkt Stefan evenveel belangstelling voor het decor als voor de opvoering op te brengen. Met alle werkzame zintuigen van de échte liefhebber legt hij naadloos bloot hoezeer ‘decor’ en ‘opvoering’ onlosmakelijk verbonden zijn met elkaar. Maar liefst zévenzestig stadions passeren de revue. En op vele plaatsen in die persoonlijke “Route 66” richtte Stefan - die ook een prima fotograaf blijkt te zijn - niet alleen het eigen mentale vizier maar ook de eigen lens. En zonder als een naïeve nostalgicus te klinken,

legt Van Look loepzuiver het probleem van de moderne voetbalbeleving open en bloot: *"Comfort en veiligheid staan in deze veeleisende eenentwintigste eeuw terecht centraal. Zeldzaam zijn echter de stadions waar de authenticiteit en de geest mee van het oude naar het nieuwe is verhuisd. Al doen vele clubs aardig hun best om, helaas vaak kunstmatig, de mythe ook in hun nieuwe tempel in stand te houden."*

Stefan Van Look is met "De Paleizen van Koning Voetbal" aan zijn derde stadionboek toe, na "Vergeten Arena's" (1996) en "Voetbaltempels van de Lage Landen" (1999). Daarnaast publiceerde hij ook "De Goden van Genk" (2002), "Mister Michel - de zilveren vos van Anderlecht" (2004), "100 jaar RSCA (2008), "Het EK - van Panenka tot Kompany" (2016, samen met François Colin) en "Terug naar Montevideo" (2019), waarin hij de lezer meeneemt in het spoor van John Langenus en de Rode Duivels richting het allereerste WK, in het Uruguay van 1930. En als mediamanager van de Rode Duivels en de Red Flames was Van Look uiteraard ook zéér nauw betrokken bij de

jubileumpublicatie "1895... 125 jaar ontroerend erfgoed" (2020), naar aanleiding van de 125e verjaardag van de KBVB (zie ook: een special daarover, elders in dit magazine.)

Deze rondgang langs al deze zo treffend gekapittelde "Paleizen van Koning Voetbal" leest niet alleen als een trein: het is een passend eerbetoon aan dat tast- én ontastbare bindmiddel van elke voetbalclub, annex -familie... de eigen grond; het *heim*, daar waar men 'thuis' is. En zelfs meer nog dan dat: het boek zet aan tot réizen. Tot zélf op pad gaan. En dat is iets wat Stefan zéker bedoeld heeft, maar misschien niet verhopend durfde. Wij stellen hem, én u, bij deze gerust. Pak alvast uw koffer; en vergeet deze "Paleizen" niet mee te nemen.

Liefhebbers kunnen het boek bestellen via stefanvanlook.be en dewitteduivel.com

**STEFAN VAN LOOCK PRESENTEERT:
13 ICONISCHE FOTO'S UIT DE
GESCHIEDENIS VAN HET
BELGISCH VOETBAL**

**#1895: 125 JAAR
ONTROEREND
ERFGOED**

 FILIP VAN LOOCK

Dat het in tijden van hele en halve 'lockdowns' steeds moeilijker wordt om iets introspectiefs in woord én beeld over voetbal te brengen, wegens het totale gebrek eraan, zal iedereen wel begrijpen. Eens een keertje geen "Stilstaande Fase" dus, in deze editie. Maar niet getreurd: thema's en inspiratie genoeg! Zo was het in dit onzalige 2020 exact 125 jaar geleden dat de Koninklijke Belgische Voetbalbond (KBVB) het levenslicht zag. En daar kunnen we, in dit laatste nummer van dit kalenderjaar, gewoon niét zomaar aan voorbij natuurlijk. Aan het woord in dit stuk: Stefan van Loock, mediamanager van de KBVB, en drijvende kracht achter alle mediagenieke luister die aan dit jubileum ontsproten is - zoals daar zijn: de boeiende documentairereeks op Eleven Sports, en natuurlijk ook het ronduit prachtige boek "#1895 - 125 jaar ontroerend erfgoed". In wat volgt blik hij samen met ons terug op 125 jaren van voetbalgeschiedenis in ons aller Belgenland; in een chronologisch beeldenparcours van 13 significante beelden - ruwweg eentje per 10 jaren - door hemzelf uitgekozen en toegelicht.

1895-1905: HET KOPEREN DINGETJE

Al jaren ben ik in de ban van dit kleinood. Jarenlang heb ik mij ook afgevraagd waar zich dat nu ergens zou bevinden. Tot het gewoon doodleuk in een voor mij niet toegankelijke kelder van het bondsgebouw tussen wat ander trofeeën bleek te staan. Het is de eerste trofee die werd uitgereikt aan de winnaar van België-Nederland. De eerste ontmoeting, in 1901, was niet eens officieel omdat er ook buitenlanders mochten meedoen. De match was dan ook inderhaast georganiseerd, ter vervanging van een afgelast toernooi op Beerschot - de Coupe Vandenabeele, genoemd naar de toenmalige voorzitter van Beerschot. En om die trofee dan toch een bestemming te geven werd dan maar een België-Holland georganiseerd. De Nederlanders verloren de eerste vier duels. Toen de Belgen voor de vierde keer de trofee in ontvangst namen klonk het bij de Nederlanders ietwat meewarig: "Nou, wie maalt er nu ook om zo'n koperen dingetje"...

1905-1915: CHRISTMAS TRUCE IN MESEN (PLOEGSTEERT)

Een stukje historische grond. Historisch strijdperk waar Duitsers en Engelsen met kerstavond 1914 even niet met de wapens maar met de bal wilden tonen wie de sterkste was. Of hoe het voetbal veeleer een verbindende - tous ensemble - dan een verdelende - 'wij' vs. 'zij' - kracht heeft. Ik vind het zeer betreurenswaardig dat landen die met elkaar op voet van oorlog leven of zelfs in oorlog zijn, in een officiële wedstrijd van UEFA of FIFA niet tegen elkaar mogen uitkomen, zoals Rusland tegen Oekraïne of Armenië tegen Azerbeidzjan. Sport en politiek gescheiden houden? Vergeet het!

1915-1925: BRUNO GOVERS, ACHTERNEEF VAN DIS BASTIN

Bruno Govers, intussen sportjournalist op rust bij Sport/Voetbalmagazine, poseert met de gouden medaille van zijn grootnonkel Désiré 'Dis' Bastin. Die maakte deel uit van de Belgische ploeg die in 1920 in Antwerpen Olympisch voetbalkampioen werd.

Kort voor de rust van de finale, bij een 2-0 voorsprong tegen Tsjechoslowakije, trapte verdediger Karol Steiner Robert Coppée van het veld en werd hij door de Engelse scheidsrechter John Lewis uitgesloten. Onterecht volgens de Tsjechoslowaken, die uit protest het veld verlieten en gediskwalificeerd werden.

Beladen met de grote affiche van destijds en het gouden kleinood stapte Bruno Govers de entreehal van het bondsgebouw binnen waar we ons die middag voor de fotosessie hadden opgesteld. Hij had voor de gelegenheid een pak aangetrokken. Bruno is net als ik geboeid door ons rijke voetbalverleden. Dat kan moeilijk anders, met een Olympische kampioen als grootnonkel. Bruno maakte ook de Franse vertalingen voor ons boek.

1925-1935: HET FLUITJE VAN JOHN LANGENUS

In een met weemoed naar lang vervlogen tijden ingerichte houten chalet, ergens diep verscholen tussen het Grobbendonkse bronsgroen eikenhout, woont Greet Correwyn, een kranige tachtiger die als kind 'nonkel' mocht zeggen tegen John Langenus. Uit een doosje vol kleine herinneringen haalt ze een fluitje tevoorschijn. Als ze erop blaast schelt het fluitsignaal oorverdovend door haar kleine woonruimte. Hetzelfde geluid weerklonk in 1930 in Montevideo toen nonkel John met dit fluitje de eerste wereldbekerfinale tussen Uruguay en Argentinië op gang ffoot. Hij kreeg dit fluitje van een medewerker bij Berchem Sport nadat hij zijn allereerste fluitje domweg was kwijtgespeeld op de terugweg na een wedstrijd. Langenus is tot op heden de enige Belgische scheidsrechter die een finale van een wereldbeker ffoot.

1935-1945: FANION BELGIË-FRANKRIJK (1939)

Dit vaantje van België-Frankrijk behoort tot de mooiste uit de collectie van de Antwerpse verzamelaar, Armand Weyn. Het werd op 18 mei 1939 door de Franse aanvoerder Etienne Mattler overhandigd aan zijn Belgische collega Emile Stijnen. Dat gebeurde in het Brusselse Eeuwfeeststadion (later Heizelstadion en nu Koning Boudewijnstadion). Vanwege de nakende oorlog zou het de voorlopig laatste zijn van een tot dan onafgebroken reeks van 34 jaarlijkse vriendschappelijke ontmoetingen tussen Frankrijk en België. Onze zuiderburen wonnen de wedstrijd met 1-3. Op zondag 24 december 1944 werd de traditie hervat. De bovenverdieping van Weyns woning in de Antwerpse rand puilt uit met tal van dergelijke memorabilia. De mooiste vaantjes hangen er aan de muur.

1945-1955: DE SOKKEN VAN RIK COPPENS

Hoe je van een paar sokken toch een mooie foto kan maken. Hoe ze daar hangen, aan een geïmproviseerde wasdraad in de garage van Armand Weyn... Sierlijk bijna. Rik Coppens droeg deze sokken op zondag 26 september 1954 toen de Rode Duivels wereldkampioen Duitsland versloegen. Die middag liet Coppens op de Heizel Werner Liebrich, de beenharde verdediger die Puskas tijdens de WK finale uit de wedstrijd had gehouden, alle kleuren van de regenboog zien. "De onwezenlijke schrik voor die kleine krombenige Belg bracht Liebrich ertoe zich als de weerlicht van de bal te ontdoen alsof het een pak viezigheid was", stond er in de krant.

Ik heb Coppens destijds nog geregeld geïnterviewd. En dat was als beginnend journalist geen sinecure. Hij kon soms aardig met je voeten rammelen. Dan was je zoals Liebrich. Vaak op het verkeerde been gezet. Maar hij had het wel voor mij denk ik. Ik herinner me een vroege kerstavond waarop plots de telefoon rinkelde. Het was Rik. Dat ik Eurosport moest opzetten en naar het kunstschaatsen kijken. Dat was pas kunst vond hij. Zou hij dat van de foto van zijn sokken ook gevonden hebben?

1955-1965: DE BAL VAN BELGIË-HONGARIJE (5-4; 1956)

Hoe mooi ook een foto van een bal wel kan zijn! En dan die score! 5-4 tegen de vicewereldkampioen. Het grote Hongarije, weliswaar op z'n retour. Het Heizelstadion was die zondagmiddag met 70.000 toeschouwers meer dan helemaal volgelopen. De Rode Duivels met een ontbolsterde Richard Orlans bogen na de rust een 1-3 achterstand om in een 5-4 zege. Jef Jurion was in balbezit bij het eindsignaal en kreeg de bal traditiegetrouw mee naar huis. Het was ook de gewoonte dat die bal nadien mooi bewerkt werd. België kon zich na 1954 geruime tijd niet plaatsen voor een EK of WK (tot 1970) en werd vaak "de wereldkampioen van de vriendschappelijke wedstrijden" genoemd. Iets wat ze in deze wedstrijd alvast bewezen.

1965- 1975: RAOUL LAMBERT

Geen betere karakterkop als die van Raoul 'Lotte' Lambert. Samen met Paul Van Himst en Wilfried Van Moer was hij het gezicht van de Belgische voetballers uit de jaren zeventig. Van alle drie is hij wel de meest fotogenieke. Met al het fysieke lijden, dat hij als voetballer torste, nog in zijn gezicht gekerfd. Man van de verre inworp en helaas ook van de vele blessures. Hij was de achilleshiel van de ploeg. Vitaal maar kwetsbaar. Meer gerust dan gespeeld. Daardoor draaide hij ook tot op z'n 38e mee op het hoogste niveau. Psychologisch was hij echter zo belangrijk voor Club en voor de Rode Duivels dat hij zelfs aantrad met een inspuiting, of toch heel nadrukkelijk in de spelersgroep aanwezig was. Ook al speelde hij niet. Zelfs tijdens de finale van Europacup 1, in 1978 op Wembley tegen Liverpool, zat hij geblesseerd in de tribune. Liverpool, dat met 1-0 won, kon er alleen maar blij om zijn.

1975-1985: JEAN-MARIE PFAFF, NUMERO UNO

Geen shirt is voor Jean-Marie Pfaff meer toepasselijk dan datgene waarmee hij op de foto staat. Het is moeilijk om generaties te vergelijken. Maar van zijn generatie was hij de beste. Het begrip 'geen sant in eigen land' is op hem echt wel van toepassing. Was hij in Argentinië, Brazilië, Duitsland of waar ook ter wereld geboren, hij werd tot op de dag van vandaag aanbeden en verafgood. Nu te vaak beschimpt en verguisd omdat hij zoveel aandacht opeist. Hij is nu eenmaal 'El Simpático'. So what? De ochtend van de fotosessie in het zonovergoten Brasschaat heerste vooral rust ten huize van de Pfaffs. Niet de chaos die we kennen van in de tv-serie. Geen kinderen, geen kleinkinderen. Alleen Carmen en Jean-Marie. Een en al gastvrijheid. De 'Greatest of All Time' is in zijn nopjes en tovert een shirt tevoorschijn dat alleen bij hem past. De fotosessie gaat door op de oprit van zijn garage. Nadien vraagt hij wel om een en ander weg te retoucheren. Zijn fierheid is hij duidelijk nog niet verloren...

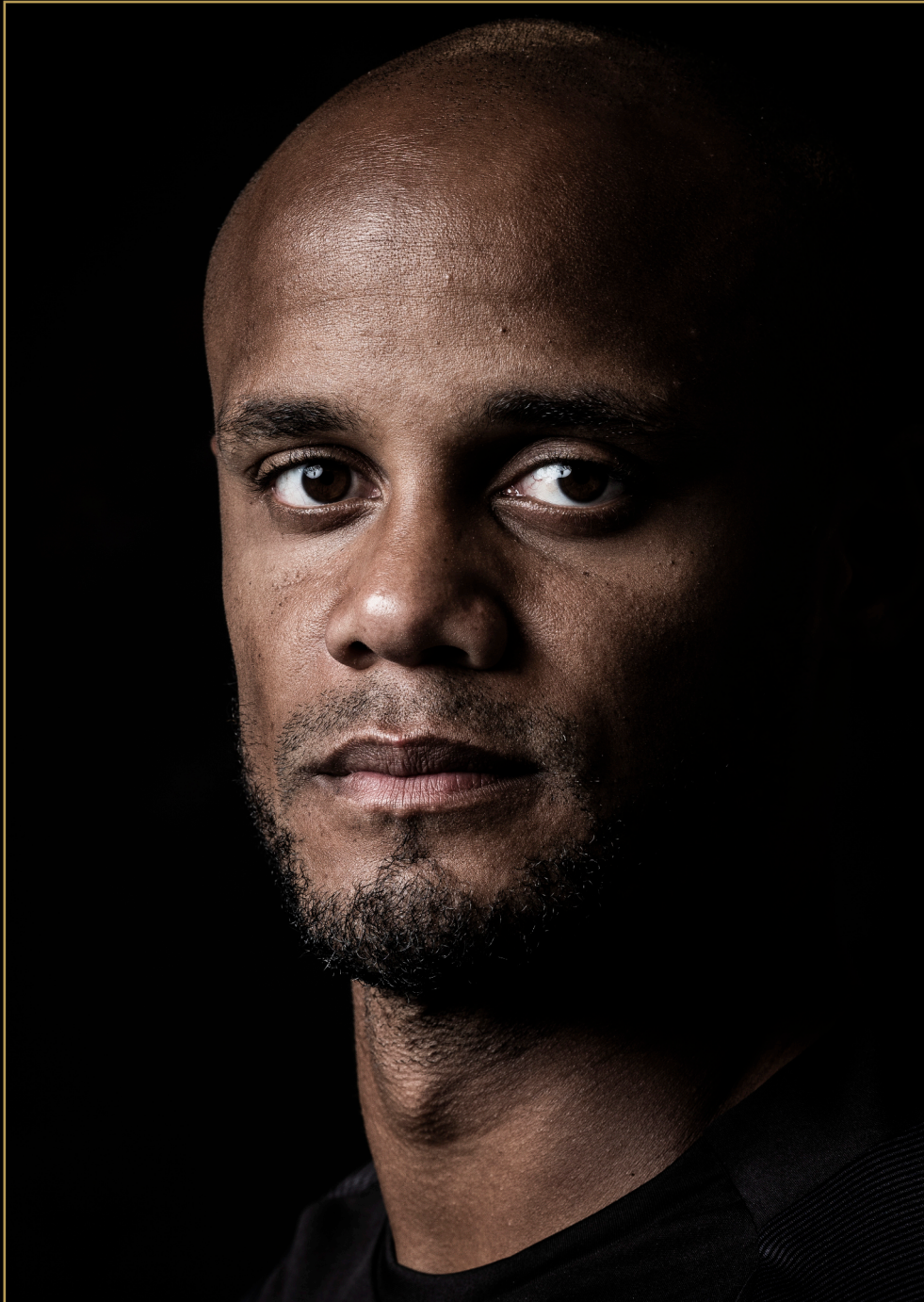
1985-1995: 39 LICHTJES VOOR DE SLACHTOFFERS VAN HET HEIZELDRAMA

Ik was die avond niet in het stadion maar zat voor de buis. Je gelooft je ogen niet als je ziet welk een luguber schouwspel zich daar voltrok. Het had zo'n grote invloed op mij dat ik later veel over stadionrampen heb gelezen. Met een Belgische getuige trok ik in 2009 naar Hillsborough voor een reconstructie van een gelijkaardig verhaal waar nog veel meer slachtoffers vielen. Ook in de documentaire #1895 komen enkele pakkende getuigenissen over het Heizeldrama voor. En voor het boek vond ik dit beklijvende verhaal over een Italiaanse vader die met zijn zoon de wedstrijd zou bijwonen: "De zoon draagt een rugzak met daarin een picknick en een verrekijker. Intussen komen de Liverpoolhooligans schreeuwend en zuipend aan de andere zijde binnen. Uit vrees door de fans bekogeld te worden, gaan vader en zoon tegen de muur aan de zijkant staan. Een beslissing met dramatische gevolgen. De Engelsen doorbreken de scheidingsbarrière. 'Papa ze verpletteren mij'. Ook vader verliest het bewustzijn. Als hij weer bijkomt, gaat hij met een Rode Kruis-medewerker zijn zoon zoeken. Ze vinden hem. Dood."

1995-2005: DE DYNASTIE 'VANDEN STOCK'

Je vader opvolgen in de sport is geen geschenk en dat was het allerm minst voor Roger Vanden Stock. Niet alleen vanwege het aanzien dat vader Constant altijd genoot, maar ook door de naweeën van de omkoopaffaire Anderlecht-Nottingham Forest. "Mijn vader hanteerde altijd de harde en rechte lijn", zegt Roger daarover, "terwijl ik veel meer de man van de dialoog ben". De naam Vanden Stock mocht uiteraard niet ontbreken in dit boek. Persoonlijk vind ik dit een prachtige foto. Het was ook een van de eerste die we namen. Roger Vanden Stock leek mij bijzonder blij en fier dat we hem voor dit boek vroegen. Onder zijn vader Constant werd Anderlecht een topclub in Europa. Net als zijn vader meende Roger het bijzonder goed met het voetbal. Momenteel lijkt dat voetbal echter erg ver weg voor de immer aimabele Roger Vanden Stock.

2005-2015: VINCENT KOMPANY

Persoonlijk vind ik dit een bijzonder geslaagde foto. Genomen in de zomer van 2019, toen hij nog zowel speler als trainer van Anderlecht was. Een kortstondig moment van rust in zijn al te hectische bestaan. Zijn rollercoasterleven. Maar eens hij de tijd neemt, valt die drukte van hem af, komt hij helemaal tot rust en neemt hij voor alles en iedereen de tijd. Zodra hij begint te spreken, is hij op dreef en valt hij nog nauwelijks af te stoppen. Ik heb het voorrecht gehad om met hem te mogen werken. aan beide kanten van barrières. Ik interviewde hem als opkomend talent bij Anderlecht, ergens tien hoog in het Hilton hotel aan de Noordwijk in Brussel waar hij opgroeide. Hij kwam te voet. Ik herinner mij ook een wedstrijd op het WK in Rusland toen ik als perschef naast hem op de persconferentie zat voor een afgeladen volle zaal. Het was voor de match tegen Brazilië. De hele zaal hing aan zijn lippen. In plaats van de gebruikelijke twintig minuten, duurde deze persconferentie dubbel zo lang. Het had gerust drie keer zo lang mogen zijn. Kompany, altijd boeiend.

2015-NU: ROBERTO MARTÍNEZ

"Met trots blikken we terug op de derde plaats op het WK in Rusland", schreef ik in de herfst van 2019 in het boek naar aanleiding van onze 125e verjaardag. "Met dank aan die fantastische comeback tegen Japan. Die memorabele 9,94 laatste seconden zijn het resultaat van twee jaar werk."

Daarna volgde een feilloos parcours richting Euro 2020 waarop we vanwege de gekende reden nog tot volgende zomer moeten wachten. En lonkt in het najaar van 2021 de 'Final 4' van de Nations League. Het door de spelers aanvankelijk verguisde toernooi is door de bondscoach inmiddels gepromoveerd tot een begeerde trofee. En zeg nu zelf: een toernooi waaraan ook Frankrijk, Italië en Spanje meedoen, moet gewoonweg hoog worden ingeschat. De vier deelnemers zijn een godsgeschenk voor organisator UEFA, net zoals Martínez dat voor de KBVB is. Niet alleen loodste hij ons naar de derde plaats op het WK en haast smetteloos naar het EK en de eindronde van de Nations League, Roberto Martínez introduceerde ook een heel nieuwe voetbalcultuur in ons land met bijzondere aandacht voor analyse en data. Van spelers, wedstrijden en tegenstanders. Een fase één keer meer bekijken kan het verschil maken. Zo ver gaat het. Begaan met de toekomst van ons voetbal bracht hij met de introductie van een dataplatform nationale ploegen en clubs dichter bij elkaar. Ook hij zal op een dag vertrekken. Maar zijn nalatenschap mag er nu al zijn.

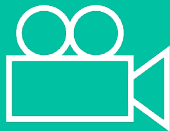
BELGIAN BEAUTIES

€44,95

10 NOSTALGISCHE STADIONS IN WOORD & BEELD (30X30 CM - 120 BLZ)
MET VEEL LIEFDE SAMENGESTELD DOOR PITCH'D GROUNDHOPPERSCOLLECTIEF

BESTEL ONLINE BIJ PITCHD.TV

 SANDER BRAL

VAR

“FORBIDDEN GAMES: THE JUSTIN FASHANU STORY” (2017)

In deze “Forbidden Games” proberen de onervaren regisseurs Jon Carey en Adam Darke hun vingers niet te verbranden aan het uiterst gevoelige en complexe verhaal achter ene Justin Fashanu. Fashanu verkondigde in 1990 op mannen te vallen en was daarmee de eerste profvoetballer in de Britse voetbalgeschiedenis die daar publiekelijk voor uitkwam. Zelfs dertig jaar later is zo iets nog steeds taboe in de bekrompen voetbalwereld.

“Misbegrepen worden zou strafbaar moeten zijn.” Een quote van Justin zélf, die daarmee quasi zijn hele leven weet samen te vatten. Justin en zijn jongere broer John worden geadopteerd nadat hun moeder hen heeft achtergelaten wegens financiële problemen. De argwaan en het onbegrip in een klein dorpje in het graafschap Norfolk groeit snel aan: twee jongens met Nigeriaanse roots die proberen te integreren op een eiland met een eeuwenlange geschiedenis van Britse inteelt? Het klinkt als - én blijkt - een recipe for disaster. En het feit dat hun ‘mommy’ hoogbejaard én blank is, krijgen ze ook niet uitgelegd aan hun klasgenootjes.

De jongens blijken wel een talent voor voetbal te hebben, en het is vooral Justin die zich snel opwerkt tot sterspeler in zijn tienerjaren. Het bekogeld worden met bananenschillen - echt... - verandert al snel in het bedolven worden onder lof; de roepnaam ‘Fantastic Fashanu’ wordt zijn

deel. “Voetbal heeft hem vrijheid gegeven, hij hoefde niet meer met het leven te worstelen”, zegt zijn pientere broer daar later over.

Justin blijkt echter vrij ijdel, en (dus) ook behoorlijk mediageil te zijn, en groeit uit tot een waar begrip in de Engelse profvoetbalwereld. In 1980 is hij de jongste miljoenentransfer in de binnenlandse clubgeschiedenis wanneer hij van Norwich City naar Nottingham Forest verkast. Een transfer die hij te danken heeft aan zijn onevenaarbare wereldgoal tegen Liverpool, toen de absolute topper in het Engelse voetbal - een doelpunt dat hem tevens het zilveren plateau van “Goal of the Season 1979-1980” oplevert. Een gouden beker om uit te drinken had hij al; nu ook een zilveren bordje om - euh... vraag dat maar even na bij Maradona of Tom Boonen.

Bij Nottingham gaan de eerste geruchten de ronde dat Justin op mannen valt. En wanneer de trainer de ongezouten uitspraak “That fucking Fashanu, is he a poof?!?” doet, is zijn lot bij de club bezegeld. Fashanu begint slechter te voetballen en komt niet meer tot scoren. Ook zijn overduidelijke playboyleventje (P.S.: wat is dat toch met die yeti-botten?) en het feit dat hij de club een miljoen pond heeft gekost, helpen niet echt. Op een vrijdag wordt hij zowaar door de politie van het veld geplukt. “Zijn carrière eindigde omdat hij homo is”, aldus opnieuw jonge broer John.

DOCU OF DRAMA?

In "Forbidden Games" wisselen originele beelden uit de jaren tachtig en negentig zich af met hedendaagse interviews met familieleden, vrienden en oude clubmakers. Het aandeel van re-enactment had gerust iets groter mogen zijn om de kijker wat meer mee in de sfeer van toen te slepen. De voetbaldocu "Kaiser: The Greatest Footballer Never to Play Football" (2018) slaagt daar beter in. Misschien dat een volledig geacteerd verhaal voor de Fashanu-saga sowieso een betere benadering had geweest dan een documentaire?

En dan scheelt er nog iets met de invalshoek. Want na een kort intermezzo - waar Justin Fashanu zich tot god richt - wordt hij in een hotelkamer betrappt met een vermeend minderjarige jongen. Of dat laatste klopt, is tot op vandaag niet geweten; maar de filmmakers kiezen ervoor om daar verder niet op in te gaan. Later wordt Fashanu nog beschuldigd van het drogeren en verkrachten van een zeventienjarige jongen; ook die zaak is nooit uitgeklaard en werd in 1998 gesloten door de speurders.

Een mens is uiteraard onschuldig tot het tegendeel bewezen is, maar is het als documaker niet riskant om een verhaal van racisme en homofobie te brengen, met het gevaar dat het ook wel eens om pedofilie zou kunnen gaan? Wanneer Fashanu na zijn voetbalcarrière een jeugdteam gaat coachen in de VS, wordt hij opnieuw snel

uitgestoten door de club. Opnieuw is het niet duidelijk waarom precies.

Niet dat Fashanu zijn portie onterechte verwijten in het leven niet gekend heeft natuurlijk. Tijdens zijn avontuur in Schotland stelt iemand uit het publiek in een talkshow dat hij "geen probleem heeft met Fashanu's huidskleur, maar dat hij zijn verachtelijke homoseksuele levensstijl uitspuwt" waarna Justin in één moeite door de schuld van de uitbraak van AIDS krijgt toegeschoven (u weet nog wel: dat virus waarvoor iedereen in afwachting van een vaccin een mondm..., euh: condoom moest dragen. Dertig jaar later is er nog steeds geen vaccin, maar dat is een ander verhaal.)

RESTING IN PEACE

Op 2 mei 1998 wordt Justins hangende lichaam aangetroffen in een garagebox in het Londense Hackney. In het afscheidsbriefje haalt hij zijn persoonlijke worstelingen met afkomst, seksualiteit, geloof en raciale identiteit als belangrijkste redenen aan. Justin Fashanu werd 37.

"Forbidden Games: The Justin Fashanu Story" is een schrijnende documentaire met een wat wankelende invalshoek. Een speelfilm had wellicht beter geweest; het zou de kijker beter 'mee' gekregen hebben in het verhaal. Eye & ear candy zijn de leuke dronebeelden, die je eraan herinneren hoe mooi de herfst kan zijn; de muziek van het fantastische Chic, en de cameo's van o.m. Eddie Murphy en Billy Connolly. En ook acteur en ex-voetballer Vinnie Jones passeert de revue; de overbekende bruit die generatiegenoten Gennaro Gattuso, Marco Materazzi en Mark van Bommel doet verbleken tot plechtige communicantjes.

En ten slotte werpt de film ook nog één zeer pertinente vraag op: waarom de vrouw, die niet alleen verantwoordelijk is voor tweehonderdduizend ontslagen mijnwerkers, maar ook nog eens niet mis te verstane uitspraken heeft gedaan zoals: "homofilie is onethisch, ongezond, pervers en de enige reden van de verspreiding van AIDS"; in 2013 een heuse staatsbegrafenis heeft gekregen - betaald met tien miljoen pond aan Brits gemeenschapsgeld.

Zag de wereld er intussen maar beter uit.

HOE EEN HAGENEES
BIJ FC UNITED OF MANCHESTER
VERZEILD RAAKTE

EEN HEEL PERSOONLIJK VOETBALVERHAAL

📄 RUUD VAN DE GRAAF

📷 MARK LEE

HOE EEN HAGENEES BIJ FC UNITED OF MANCHESTER VERZEILD RAAKTE

EEN HEEL PERSOONLIJK VOETBALVERHAAL

Het is oktober 2020, het jaar van de grote pandemie. Voetbal in lege en halflege stadions... Als amusementsprogramma, op de – veelal commerciële – televisie... Entertainment dat vooral gesuggereerd wordt; de holle illusie van opwinding die de huiskamer binnenkomt door de bijzonder kunstmatig aandoende, over de beelden heen gedrapeerde, vooraf opgenomen 'sfeergeluiden' van volle publiekstribunes uit betere tijden.

Mijn club, FC United of Manchester, heeft gisteren "geschiedenis geschreven", zoals dat dan zo mooi heet, door voor de derde keer in haar relatief korte bestaan de eerste 'volbloed' ronde van de FA Cup te bereiken - met een doelpunt in de 89ste minuut, tegen het één klasse hoger spelende Guiseley AFC. Doldwaze taferelen onder de zeshonderd toegelaten fans annex 'co-owners' die, ondanks de voorgeschreven social distancing, hun geluk simpelweg niet op konden. Een bijzonder mooi moment, aldus, voor wat overpeinzing. Waarom is dit mijn club geworden? Een club die veel te laag speelt om door de 'kenners' ernstig genomen te worden, en die voor mij veel te veraf ligt om regelmatig te kunnen bezoeken? Een Hagenees bij een semi-profclub die op het zevende niveau speelt in een ander land... Onlogisch? Neen. Bij nader inzien, juist héél logisch.

KERSEN EN KOEIENVLAAIEN

Mijn vroegste voetbalherinneringen gaan, zoals bij zovelen van mijn leeftijdsgenoten, terug tot de wedstrijden die ik als ukje met mijn vader bezocht; in dit geval Holland Sport, in Scheveningen; aan zee, nabij Den Haag. Met de Ford Taunus een plekje vinden

op de Sportlaan of de Segbroeklaan, aan de rand van de Haagse binnenstad, op een steenworp van Scheveningen - en dan de meute volgen richting dat oude houten stadion, waar het altijd zo oergezellig was. De Caballero sigarenreclame over de luidsprekers; *Ome Willem* Doorschodt met z'n *Spôhgids* programma - Hagenezen kunnen de 'r' niet uitspreken... ; al die bekende gezichten van die-hard fans achter het doel, alsook aan de kant van de amateurvelden van HBS - erg strategisch opgesteld; voor de wedstrijd en tijdens de rust de andere kant opkijken, naar een wedstrijdje van één van de lagere elftallen van HBS; tijdens de wedstrijd naar wat er voor ons gebeurde. Mijn idolen ware Sjaak Roggeveen en Joop van Mourik, modale doch hardwerkende profs, waarvan Sjaak zelfs een aantal keren het Nederlandse elftal heeft gehaald. Een club voor en van het volk.

Zelf speelde ik voor Celeritas, een van de oudste clubs van Den Haag, met velden aan de Noordweg tussen Den Haag en Wateringen, waar je voor de wedstrijd met de pupillen eerst de koeienvlaaien van het veld moest halen. Naast het veld lag een sloot; en als de bal daarin kwam liep je de

rest van de wedstrijd tegen een brok beton te trappen. Een kopbal betekende: de helft van je hersencellen vaarwel zeggen. Ik was slechts een gemiddelde voetballer; snel, maar met weinig techniek. Er waren nog geen voetbalscholen, en onze trainingssessies waren nooit meer dan elkaar een balletje toetrappen onder leiding van een goedbedoelende vrijwilliger - en vervolgens een wedstrijdje-onder-elkaar. Ik heb daar nooit wat bij gemist. Sporten was gewoon leuk; en wedstrijden tegen andere clubs waren de kers op de taart.

SNOEKDUIKEN

Het lot - toeval bestaat immers niet - zorgde ervoor dat ik in Denemarken bij een dorpsclubje belandde. Allemaal het gevolg van een 'Euro Sportkring'-vakantie met Celeritas in Harndrup, op het Deense eiland Funen. Het team waar ik in terechtkwam, officieel *Fjeldsted-Harndrup Idraets Forening* geheten, was een echt dorpsteam - met de zonen van de fietsenmaker, van de bakker, van de timmerman en (als aanvoerder) die van de plaatselijke postbode in het elftal. We speelden in de 'Serie 3', te vergelijken met de laagste provinciale klasse. Voor iedere wedstrijd riep aanvoerder Arne, een enorme Viking waar alles groot aan was, ons bij elkaar - we stonden in een kring, op een middenveld, zoals tegenwoordig zo gangbaar is geworden... Wat aanvurende woorden, een gezamenlijke yell, en dan het veld op... onder toezien oog van de kritische dorpsoudsten, belangstelling tonende vrienden en familieleden. Ik pikt er mijn doelpuntjes mee; niet de makkelijke kansen - die waren nooit aan mij besteed... eerder hele en halve omhalen, onderschepte terugspeelballen en snoekduiken waren mijn handelsmerk. Al gauw kreeg ik de bijnaam "Vliegende Hollander", omdat ik meer door de lucht zweefde dan op m'n voetbalschoenen stond.

Dat ene jaartje in Denemarken zijn er uiteindelijk vijf geworden; en toen ik terugkeerde was dat naar het oude warme nest: Celeritas. Doch daar was inmiddels flink *de klad* in het voetballen gekomen: nog slechts een 5-tal spelers, veelal oudere mannen, en dus géén elftal meer. Als leraar op een grote middelbare school in de Schilderswijk had ik veel leerlingen die wel wilden én konden voetballen, maar nog

nooit bij een club gespeeld hadden. Ik wist er een paar te overhalen en zo ontstond Celeritas 6, een cultelftal in de laagste reserveklasse van de senioren, waaraan na de wedstrijd nooit gevraagd werd: "Hoe hebben jullie gespeeld?" maar eerder: "Met hoeveel hebben jullie verloren?" Een bont gezelschap, met wisselend succes, maar elk succesje was er één. Een vrolijke mengeling van "FC Knudde", de bekende Nederlandse voetbalstrip "Appie Happie", en de televisieseries "All Stars & Zonen" en, voor een goed Vlaams begrip, "FC De Kampioenen"...

SIT DOWN AND SHUT UP

Omdat ik mezelf te oud vond en ook te vaak geblesseerd was om zelf nog verder te gaan als speler, belandde ik in een soort van niemandsland. Er was nog wel de voetbalacademie van onze school, waarvan één oud-leerling nu in de eredivisie bij FC Utrecht speelt; maar dat project was en bleef een buitenbeentje. En dus: wat nu? Een seizoenkaart van ADO Den Haag? Nee. Een koude betonbak aan de rand van de stad, wedstrijden op alle mogelijke en vooral: ónmogelijke tijdstippen van de week: niets voor mij. Zwijmelen bij de Europese wedstrijden van Real Madrid, Barcelona of eender welk ander Europees topteam? Ik hield het nog geen helft vol. Ik had het een beetje gehad met 'de bedrijfstak' voetbal, met al dat 'breaking news' over toptransfers en recordsalarissen en dies meer.

De romanticus in me kwam in opstand, en zocht naar een manier om het voetbal weer leuk te vinden. En zoals ik al eerder zei: *toeval bestaat niet*... Een reportage van het Nederlandse televisieprogramma "Studio Sport" in 2006, over een clubje in Manchester, veranderde alles. FC United of Manchester bleek, net als ik, genoeg gehad te hebben van wat het voetbal aan de top geworden was. Ze kwamen in opstand tegen de overname van hun club Manchester United door de Amerikaanse familie Glazer; rijke investeerders voor wie het voetbal een vehikel is waaraan geld verdiend kan worden. Alleen: er wérd weinig verdiend; eerder een gigantische schuldenberg opgebouwd.

Natuurlijk werden er eerst protestacties gevoerd; zoals het dragen van groen-gele

sjaals, die verwezen naar het verre verleden, naar de oorsprong van de club. Maar het haalde allemaal niets uit. De staanplaatsen verdwenen, en daarmee de echte voetbalsfeer. Old Trafford werd een theater waar de spandoeken werden vervangen door de *flashlights* van de mobieltjes van het voornamelijk uit voetbaltoeristen bestaande publiek. “*Sit down and shut up*” werd de cultuur van het huis; een huis dat tevens onbetaalbaar werd voor de - originele - ‘working class’ fan. Waar de meesten van hen noodgedwongen hun toevlucht zochten bij Skysports en

verhaal; een verhaal van pijn een vreugde - en dat raakte me.

DOODSLAG IN DE DYING SECONDS

FC United of Manchester – FCUM – ook vaak uitgesproken als *fuck’m* – bleek een welgekomen oase voor mijn voetbaldorst te zijn. Toen ik op internet op zoek ging naar deze toen nog raadselachtige club vond ik beelden van volle tribunes met zingende en feestende supporters, vaak hele families. Fans die een groene krokodil meenamen naar een uitwedstrijd in het zogenaamd

‘schermfans’ werden, koos een gedeelte van de hardcore supporters voor het moeilijkste pad dat er is: breken met de club waarvan je houdt, en een eigen club beginnen; helemaal onderaan de ladder. Het is de heartbreak waar een groot gedeelte van de fans nog steeds mee worstelt - én door de buitenwereld op aangesproken wordt. “Je kunt in je leven verschillende vrouwen hebben, maar slechts één club” is immers een beroemde Engelse voetbalwijsheid. De beroemdste club ter wereld omruilen voor een eigen team in de tiende divisie? In de voetbalreportage van Studio Sport vertelden de fans rechtuit hun eigen

‘exotische’ Torquay, ook wel eens “*the English Riviera*” genoemd, aan de andere kant van het land; en de plaatselijke politie toezongen met “*we paid for your hat*”... Die met een historische stoomtrein naar Ramsbottom vertrokken voor een nu al legendarische voetbaltrip. Die in de FA Cup furore maakten door League One-club Rochdale - het derde nationale niveau - in ‘the dying seconds’, de allerlaatste seconden met 3-2 te verslaan; live op BBC-televisie, inclus de twee *pitch invasions*... Ik was óm. Ik moest gaan!

En zo gebeurde. Ik nam het vliegtuig naar

WELCOME TO 'PUNK FOOTBALL'

Het is maart 2019 en ik ben in het land voor de derby Everton FC vs. Liverpool FC, maar verkies Manchester als uitvalsbasis - het is immers minder dan een uurtje met de intercity, en vervolgens 20' met de lokale bus, om van daaruit tot bij Goodison Park te geraken... Bovendien heb ik bij vorige gelegenheden al uitvoerig in Liverpool verbleven (o.a. in de wijk Anfield zélf, dus de kroegen ginder - want veel meer valt daar niet te bezoeken - kan ik onderhand wel drómen), en dateert enkele dagen kamp optrekken te midden van de *Mancunians*

alweer van veel langer geleden. De Liverpool derby valt dit jaar op zondag; dat biedt me de gelegenheid om op de meer traditionele 'zaterdag voetbaldag' in de lagere divisies ter plaatse óf bij iets hogers in de regio wat te groundhoppen. Na een beetje online verkennen en wat 'chat'-checken bij plaatselijke specialisten ter zake, valt het Pondje met de kop van de koningin naar boven, ten faveure van dat illustere FC United of Manchester; in feite puur op grond van die ene *comment* die eruit sprong voor mij: "*If you wanna experience réal Punk*

Football, this is the place!" - waarbij ik spontaan aan het muziekgenre moet denken... (Pas later wordt me duidelijk dat 'punk football' een gebruikelijk idioom is geworden om all things fan-owned in het voetbal mee aan te duiden; conform het 'DIY'-principe, "Do It Yourself" - het credo bij uitstek van de Punkgeneratie uit de tweede helft van de jaren 70.) Nu ben ik niet vies van wat rock'n'roll in mijn leven - wel integendeel; maar ik ben altijd een beetje wars van zelfverklaarde titulaturen... Overigens was er niets zo 'punk football', hou ik me voor, als 1.FC Sankt-Pauli in de jaren 80 en 90, en sinds kort hoor ik op dat vlak ook veel goeds over Altona 93... Dus bij dat zo typisch Anglo-Amerikaanse *eigen-borst-klopperij* hijs ik een héél kloek zoutvat. Maar toch voelen de woorden van de dame in kwestie welgemeend, en authentiek aan - en na nog wat korte twijfel hak ik de knoop gewoon door: Het 'Magazine of Catenaccio' trekt naar 'United of Manchester'!

Aangekomen bij het stadion is de aankoop van een ticket de eerste missie. Een allervriendelijkste dame bedient me op m'n wenken. Dan de fanshop in; voor het traditionele sjaaltje van de thuisclub, het matchday programe, nog wat parafernalia voor enkele verzamelaars thuis, en een beetje *window shopping*... De shopverantwoordelijke toont me vol trots de nieuwste ontwerpen. Bij het afrekenen krijg ik te véél kleingeld terug. "*Aaah, whatever... enjoy it!*", is het laconieke antwoord. Of hier ergens in de buurt een goeie pint te drinken valt? "Welzeker hoor - steek de straat hier over, neem de eerste zijstraat, dat is Teddington Road, en een beetje verderop aan je rechterkant zie je dan the Miner's. Veel plezier!" Zo gezegd, zo gedaan; en flink doorregend duw ik de wat gammele houten deur, in stemmig rood geschilderd, van *The Miner's Art & Community Center* open, en sta ik in een piepklein portaal dat meteen het voorgeborchte van dit drankhol blijkt te zijn - met de erker waar je drank bestelt onmiddellijk aan m'n rechterkant, en een eerste staantafeltje met hoge kruken errond vlak voor me. Ik maak het mezelf niet moeilijk, bestel een eerste Ale, en neem plaats - nog geen teug later word ik ongevraagd vervoegd door een vriendelijke zestiger die "Alf" blijkt te heten, en me verwelkomend vraagt wat ik kom doen.

Opnieuw een splitseconde later komen ook Alf's vrienden binnen, en word ik door het viertal uitgebreid uitgevraagd over *all things Brexit*. Ik hoed me, want ik weet dat in het noorden van Engeland voornamelijk 'pro' werd gestemd; maar het hele gezelschap blijkt uitgesproken tégen die uiteindelijke 'leave' te zijn gekant - en iedereen wil van me weten hoe wij *op het continent* nu naar hen kijken. Ik probeer beleefd, alleszins respectvol te blijven, want deze innemende sujetten verdienen dat ten zeerste. Met onverholten schaamte, teleurstelling over de gang van zaken in hun land, en waarachtige nijd ten aanzien van hen die hun land en volk zo schaamteloos gemanipuleerd hebben de voorbije jaren, smeken ze als het ware hen "niet te streng te veroordelen". *Duly noted*... Na wat vrolijker praatjes, over voetbal uiteraard, en diverse verse rondjes, zijn we plots ongeveer anderhalf uur voor kick-off en word ik door het gezelschap als het ware verplicht om nu reeds naar de tribunes te trekken. "In de coulissen daar hebben we immers voor elke thuiswedstrijd een 'open mic'; een soort vrij podium. Van alles wat, jongen. Zeker doén! *Go to the festival!*", zo wordt me bezworen - en slechts enkele seconden later sta ik alweer buiten, om me opnieuw naar het stadion te begeven.

MANCHESTER SCENE

Aan de hoofdingang is het scherp rechtsaf, recht de buik van de *Saint Mary Road End* in, de staantribune achter het westelijke doel. De betonnen tunnel leidt naar een ietwat ongezellige drankruimte, die vaag doet denken aan de jeugthuizen van weleer, maar waar een bijzonder kleurrijk gepluimd allegaartje héél gezellig staat te doen onder elkaar. Mannen, vrouwen, veertigers, twintigers, zestigers... Een lange bar voorziet iedereen van het broodnodige; een laag podium met daarop één microfoonstatief - verder vooralsnog leeg - trekt meteen mijn aandacht. Niet veel later betreedt de verrukkelijke en ietwat opzichtige Geneviève L. Walsh, die de aanblik van een satanisch elfje heeft dat net uit *Game of Thrones* lijkt weggelopen te zijn, het podium. Vandaag is het vooral "*Spoken weird*"; een themaprogramma dus, rond *het gedebiteerde woord*, en zij is de *Ring Mistress of Today*. Geneviève leidt, licht lispelend, "mijn goéde, neen: mijn àllerbeste vriend!" John Darwin in; een meesterlijke

volksdichter en op-en-top Mancunian, die komt voorlezen uit eigen werk. In een opmerkelijke mengvorm van cynisme en schuchterheid brengt hij enkele sterke stukken; waaronder *"The Alcoholic's Prayer"* - een schrijfsel dat zijn recentste (en overigens zeer aan te raden!) bundel *"I meet Myself Returning"* (2019) net niét heeft gehaald, maar dat ik hem na afloop van zijn optreden toch weet te ontfutselen - zolang ik maar belooft het met niemand te delen. Sorry John; daarvoor is het gewoon té goed *mate*... Maar om me toch enigszins aan m'n belofte te houden: slechts een uittreksel hier -

***"Give me whiskey for my wounded heart,
brandy for my soul,
vodka to bring emptiness,
gin to fill the hole.***

***Ale for when I'm sociable,
wine for when I'm not,
Champagne for pretending
I'm something that I'm not.***

(...)

***'God' told me to stop this thing...
but it was the absynthe speaking,
once again.***

***Swapping creeping hopelessness
for an imaginary friend."***

Na John is er alsnog ruimte voor wat muziek; maar het aangekondigde lokale bandje blijkt slechts uit twee tieners, de zanger en de gitarist te bestaan - de ritmesectie zit, naar verluidt, "...nog ergens vast in de file - awf'ly sorry 'boud tha'..."; maar op beide pubers hun gezicht staat gewoon te lezen dat de drummer en de bassist simpelweg het hazenpad hebben gekozen - óf nog ergens in een comateuze *binge drinking* kramp liggen van de nog maar net gepasseerde vrijdagavond. Niet getreurd; lekker *stripped-down*, akoestisch met z'n tweeën dan maar - en we worden getrakteerd op drie bijzonder gevarieerde én veelzijdige eigen nummers die over alle denkbare *teenager weltschmerz* ter de wereld handelen maar met véél finesse, voorwaar meeslepend zelfs, gebracht worden.

Ondertussen ben ik aan de praat geraakt me Paul Nolan, nog zo'n typisch 'karakter' daar, en zijn ook Alf & co erbij komen staan.

Samen tronen ze me mee naar de zuidelijke staansectie aan de lange zijde, waar iedereen meteen in een woest gehuil vervalt. De match staat immers op aanvragen. Voorwaar, hier is het rock'n'roll; niet allen aan de buitenkant - overal krioelen nu T-shirts van Joy Division, Bauhaus, the Clash, Kraftwerk, the Stray Cats, Ramones, Public Enemy, Talking Heads, Krass, enkele van de grootste uit de *Manchester scene* - Smiths, Stone Roses, Happy Mondays... - maar ook aan de binnenkant. De passie is er rauw, puur, en authentiek - en heerst over de tribunes én het veld. De onophoudelijke gezangen staan bol van de clubtrots en de hilarische provocaties; ze bezingen het eigen team, ridiculiseren de tegenstander (vandaag Hereford FC), vuren de spelers aan, en herinneren aan 'de moederschoot' - want voorwaar: men voelt, ondanks de wereld van verschil, nog een héchte band met de *corporate moloch* die "Man UTD" heet.

En dan komen, voor mij persoonlijk, héél eventjes die rock'n'roll én het voetbal loepzuiver samen. Vanachter het doel wordt het ingezet, en op onze *main stand* meteen overgenomen; een chant die de eigen lof vertolkt, op de tonen van niets minder dan Jumpin' Jack Flash.

***"We were born
On the terraces of Gigg Lane,
we're FC
everybody knows our name
yeah were all right now
it's a fact we are CLASS;
yeah were all right now
we don't hump from the back,
we attack-attack...
Football (tadadàà, tadadàà),
United football (tadadàà, tadadàà...)"***

...Punk Football?! Yes please - count me in!

Manchester, de tram naar Bury en kwam veel te vroeg aan bij het gammele maar nostalgische stadion van Bury FC, waar FC United in onderhuur speelde. Op zoek naar een teken van leven kwam ik in een ruimte terecht waar tal van spandoeken hingen met veelzeggende teksten als "*a Right Bunch of Dicks*" en "*Republic of Mancunia*". Naast een podium waar alles in gereedheid werd gebracht voor een bandje '(zie kaderstuk)' raakte ik aan de praat met wat vrijwilligers die "pies and a pint" aan het klaarzetten waren voor de fans die inmiddels binnendruppelden. Die dag veranderde mijn voetballeven. De sfeer op die gammele tribunes, die stinkende wc's, de vervallen toegangshokjes... Ik was terug in de tijd; ik had 'm weer beet - de sfeer van Holland Sport, ik voelde me opnieuw dat jongetje dat "*naar het voetballen!*" wilde.

Mijn visites werden jaarlijks - eerst alleen, maar al snel met wat vrienden; al gauw niet meer in Bury, maar in het zelfgebouwde Broadhurst Park. Ik leerde de mensen van de club kennen: zoals Rick Simpson, die de buitenlandse contacten doet en inmiddels het heerlijke Peruaanse eten van mijn vrouw heeft leren kennen... En die kennissen werden vrienden: zoals Richard Parkinson, die eerst vanuit Londen de club volgde, dan tijdelijk naar Nederland verhuisde, en daarna groundhopper werd zodat we samen elk seizoen wat wedstrijden konden gaan bekijken. Richard werd ook ADO-fan; ziedaar hoe het komt dat er bij thuiswedstrijden van FC United ook een spandoek met "FCUM The Hague" in het stadion hangt... Ik verleende onderdak aan Linus Lind, een maffe Zweed die op de fiets van Zweden naar Manchester reed om 'zijn' club te zien. Heel bijzonder, zou je denken; maar bij een club die zelfs een Chinese fanclub heeft, met de wonderlijke Fan Ming als motor en regelmatige gast in Manchester, is simpelweg niets ongewoon. En geleidelijk aan werd ook ik, als vanzelf, een "*foreign Red*".

VREEMDE ROOIE

Het mag duidelijk zijn: een bezoek aan Broadhurst Park is een belevenis. Zeker als je het combineert met *The Miner's*, een pub waar een flink aantal hardcore fans voor de wedstrijd indrinken en na de wedstrijd weer, euh, uitdrinken. Zelfs een blind paard kan er geen schade doen; maar de plek ademt die

typisch Engelse sfeer uit van simpelweg *bier en voetbal*. Op weg naar het stadion, vervolgens, valt meteen de grootte van het complex op. Niet te vergeten: we hebben het hier 'slechts' over het zévende niveau van het Engelse voetbal. Maar desondanks zitten en (vooral) staan hier gemiddeld 1.800 tot 2.000 fans - bij topwedstrijden makkelijk 3.000; en dat in een volledig eigenhandig neergepoot heiligdom. De helft van het budget, een slordige 2 miljoen pond, werd via allerlei crowdfunding acties door de fans bijeengebracht. Al het groen om de *ground* heen wordt dagelijks bijgehouden door de *Diggers*, een groep vrijwilligers met groene vingers. Vlak naast de hoofdingang: de clubshop, met een uitgebreid assortiment. En vlak naast de hoofdingang: Goughy, het prototypische *Mancunian character*, die het *Matchday Programme* verkoopt.

Bij binnenkomst loop je langs de receptie, waar je in sappig Manchesters dialect wordt welkom geheten. Onder aan de Mainstand leidt de trap naar boven je meteen naar één van de drie bars; want in het Engelse non-league football heerst ook op de hoofdtribune vooral een bier- & genietcultuur... Voor de *Main Bar* ligt de hoofdtribune, in rood en wit natuurlijk. Rechts kijk je tegen de Saint Mary Road End aan, de SMRE; daar waar de hardst zingende fans staan... tenminste: dat vinden ze van zichzelf. Er is een gezonde rivaliteit met de *Mainstanders* over wie het hardst en langst kan zingen; er wordt over-en-weer flink uitgedaagd en aan vocaal 'armpje drukken' gedaan. In de winter ontaardt het ook wel eens in een sneeuwballengevecht. Tot grote vreugde van de in grote getale aanwezige FCUM-kids. Onder de SMRE ligt een ruimte met bars en een podium waarop allerlei stand-up comedians, dichters en plaatselijke bandjes voor de wedstrijd regelmatig voor entertainment zorgen (zie kaderstuk). Het is er zo gezellig dat sommigen wel eens een eerste doelpunt willen missen.

Tussen de mainstand en de SMRE staat een kraampje waar je oude programmaboekjes kunt kopen. Voor Engelse fans is een bibliotheek passie voor deze kleinoden immers helemaal niet ongewoon... In dat kraam: nóg zo'n *Mancunian character*, Tom Stott, een man met een gezicht waar de droge humor vanaf druipt. Hij heeft voor

iedereen een welkomstwoord, meestal in de vorm van een goedgeplaatste grap. Tijdens de wedstrijd wordt Tom vervoegd door Gouchy, en zijn ze samen de Laurel & Hardy van FC United.

VRIËNDEN - GEEN MILJONAIRES

Onder de Mainstand kan je een heerlijke *pie* kopen - dat hartige taartje, veelal gemaakt van vlezige stoverij in bladerdeeg; het absolute hoogtepunt van de Britse voetbalgastronomie. Je staat er tegen een muur die volledig opgebouwd is uit stenen van individuele donateurs. Een stadionbaksteen met je eigen naam; de mijne heeft zich aan mijn lengte aangepast... helemaal onderaan dus.

Het best verdeel je je aandacht over allebei de tribunes; de Mainstand voor het uitzicht en de SMRE voor de unieke sfeer. Want als er één ding quasi onafgebroken gebeurt in Broadhurst Park, dan is dat zingen: voor de wedstrijd, tijdens de wedstrijd, na de wedstrijd. Spandoeken zo ver als het oog reiken kan; al dan niet met maatschappelijk relevante opschriften. Aan de verlaten overkant - het geld was op, en dus moest genoeg genomen worden met een simpele overkapping achter het doel; en daar zit nu FCUM.TV lekker droog - hangt, wellicht, de mooiste: "*Making Friends, Not Millionaires*". Dat vat de club eigenlijk perfect samen. Voetbal, hier, draait om vriendschap; om het samen drinken van een biertje, samen een wedstrijd te bekijken, je team aan te vuren, en vervolgens met of zonder punten samen weer naar huis... Als je er geweest bent blijft dat bijzondere gevoel nog een hele tijd doorzinderen. Zo eenvoudig allemaal, en tegelijk toch ook zo heel speciaal. Eén en al ménselijkheid, karakter, *persoonlijkheid*.

Nog zo een 'persoonlijkheid' waar moeilijk omheen gekeken kan worden is Vinnie Thompson, het manusje-van-alles van de club. Het ene moment probeert hij badges en speldjes aan de man te brengen om de clubkas te spekken, dan weer staat hij achter de bar om de bierconsumptie te verhogen; hij doet rondleidingen, staat de pers te woord en is de centrale figuur in bijna alles wat er bij de club gebeurt. Op het ogenblik is zijn belangrijkste taak het organiseren van de *foodhub* tijdens de coronacrisis; het levende bewijs van de

sociale rol en functie die de club op zich neemt. De ruimte onder de SMRE is omgebouwd tot een soort voedselbank; spullen worden aangebracht door hulpvaardige middenstanders en vrijwilligers brengen de spullen rond bij buurtbewoners die het hard nodig hebben. Het gaat om meer dan honderd families en alleenstaanden. Bij FC United besef je dat het om *more than football* gaat.

SING THIS ALL TOGETHER...

Tijdens het seizoen zijn er allerlei speciale dagen. Mijn favoriet is de *Big Coat Day*, midden in de winter. Er wordt dan winterkleding ingezameld, duizenden kilo's, voor de vele daklozen in de regio. Fans komen met zakken, koffers, soms hele auto's vol met kleding naar het stadion. Of de *Youth United Day*; een dag voor de jeugd, met speelkussens en tal van activiteiten binnen en buiten het stadion, waaronder een optocht van lokale jeugdgroepen. Voor de jeugdteams van FCUM worden overigens ook veel inspanningen gedaan. Ze gaan bowlen met de spelers van het eerste elftal, en vieren kerstmis op de club. Op matchdag kunnen ze ballenjongen/-meisje zijn, en komen als 'jeugdlid' aan voordeeltarief naar de match. Een jeugdlidmaatschap is erg goedkoop, en het is opvallend hoeveel kinderen met hun ouders meekomen en zo de toekomst van de club verzekeren.

Ook de vrouwen worden niet vergeten. Op *A Woman's Place is at the game* zaterdag worden ze in het zonnetje gezet en er zijn dan ook veel vrouwen passioneel fan. En de eerste keer dat ik Broadhurst Park bezocht, schoof ik mee aan bij *FC Dining*; een heerlijk diner voorafgaand aan de wedstrijd, in een afgeschermd deel van de *Main Bar*. Alles wordt verzorgd door vrijwilligers, het smaakt heerlijk, en het is een goede manier om vaste supporters te leren kennen.

De fans van FC United staan bekend om hun uitgebreide repertoire clubsongs. Natuurlijk hoor je sommige van die liederen ook bij Manchester United; maar er zijn ook prachtige eigen songs. Het mooiste om mee te zingen is de medley "*Dirty old Town/ This is my club*". Het begint met dat bekende nummer van The Pogues, en gaat dan over in:

***This is our Club, belongs to you and me,
We're United, United FC,
We may never go home,
but we'll never feel down,
Now we built our own ground,
now we built our own ground***

Natuurlijk zijn er de anti-Glazer-songs, maar ook popklassiekers als "Top of the World" van the Carpenters en "That's the way (I like it)" van KC & the Sunshine Band. Hoe dan ook: in alles hoor je de passie en liefde voor de club. Zoals deze:

mond. Toen de onrust ook invloed begon te krijgen op de financiën en de prestaties op het veld, zag het er een tijdje minder rooskeurig uit voor de club. Gelukkig lijkt die periode definitief afgesloten, en werden de rangen gesloten. Het huidige beleid is opnieuw stabiel, en met Neil 'Reno' Reynolds werd een manager aangetrokken die passie voor de club combineert met bovengemiddelde managerskwaliteiten. Onder zijn leiding staat er een jong en toegewijd team op het veld dat aantrekkelijk voetbal speelt en op de juiste momenten een stukje extra karakter aan de

***Consider yourself FC,
Consider yourself part of the family,
And if we lose we don't care,
Cause we still follow you everywhere.***

...MEET THE OWNERS!

In iedere familie gaat het wel eens fout, en dus is dat ook FC United een aantal jaren geleden overkomen. Een tweestrijd over de te volgen koers binnen de club leidde tot het aftreden van het toenmalige bestuur, fans die wegbleven, en vele heftige discussies op de diverse forums. Want Mancunians nemen geen blad voor de

dag weet te leggen. Vorig seizoen leidde dat tot een tweede plek, goed voor de nacompetitie, tot dan het speelseizoen zo abrupt moest worden afgebroken. en ook dit seizoen is na de gebruikelijke *slow start* de weg omhoog weer ingeslagen. Maar het grootste succes tot nu toe, in dit moeilijke Covid-seizoen, is dus het bereiken van de eerste ronde van de FA Cup - met een wedstrijd tegen League One-club Doncaster Rovers en de live uitzending op BBC two daarvan in het vooruitzicht, op het moment dat dit epistel geschreven wordt.

Inmiddels ben ik helemaal gewonnen voor het concept *fan-owned football*. Al is het dan een wat dubbelzinnige term, omdat zelfs clubs als Barcelona als fan-owned worden beschouwd. Voor mij betekent dat echter iets helemaal anders dan enkel maar de clubpraeses mogen kiezen en af en toe wat met witte zakdoekjes te staan zwaaien. *Fanownership* betekent dat je samen jouw club runt; dat je deelneemt, als vrijwilliger bijvoorbeeld, aan het operationele gedeelte; en dat je ook financieel de club steunt wanneer dat nodig is. En FC United of

tegelijk met die *ground* werd in één moeite door ook een solide structuur neergepoot; compleet met sterke jeugdelftallen én een succesvol damesteam.

REIKHALZEND UITKIJKEND

Voor mij is FC United een beetje Holland Sport, een beetje Celeritas 6, een beetje Fjeldsted-Harndrup, maar vooral heel veel van exact zoals het voetbal hoort te zijn. Met ijzeren principes, zoals *"when we play it's three o'clock on a Saturday"*, *"one member,*

Manchester heeft daar allemaal een hele mooie invulling aan gegeven. In 2005 werd met niets anders begonnen dan met het idee dat het anders moest; *making friends, not millionaires...* Terwijl ze door sommige van hun vroegere voetbalmakkers werden weggehoond en zelfs uitgescholden voor verraders en Judassen, stonden ze lekker eigenhandig hun nieuwe stadion - zelf noemen ze het liever "ground" - neer te zetten, met geld dat dus voor meer dan de helft door de leden werd opgebracht. En

one vote" en *"consider yourself part of the family"*. De supporter blijft er zingen en klappen, ook als er verloren wordt. Er is zelfs een Relegation Party, een degradatiefeest dus gehouden, toen het team twee jaar geleden degradeerde. De spelers schaamden zich rot toen ze toegezongen werden na de laatste (verloren) wedstrijd. En net dat allemaal is wat me fan maakt van deze club: dat geheel eigen FC United-gevoel; rebels maar met het hart op de goede plaats, trots op de waarden waar de club voor staat.

En dat fan-owned voetbal is ook een beetje een uit de hand lopende hobby van me geworden. Ik hou me bezig met diverse Facebookgroepen rond dat thema, zit mee in de (met wat typisch Hollandse bombarie aan z'n naam gekomen) 'Dutch Branch' dat vooral FO-clubs bezoekt, volg *Supporters Direct Europe* - die FO-clubs uit heel Europa verenigen - op de voet; ik schrijf verhalen over dit soort clubs, vergelijkbaar met FC United, die vervolgens terechtkomen in het geweldig verzorgde (hulde, Dave Bergin!) en daardoor veel gelezen Matchday

gegaan naar de verloren gewaande passie, onafhankelijkheid en gezelligheid waar voetbal ooit borg voor stond.

En het topvoetbal? Dat bekijk ik soms, als een consument, op de televisie (gratis; ervoor betalen doe ik nooit). Omdat ik, net zoals de meeste liefhebbers neem ik aan, van mooi voetbal hou. Maar het gebeurt niet zo vaak dat ik wedstrijd helemaal uitkijk; er is altijd wel iets dat me stoort. De ene keer de VAR, de andere keer een overbetaalde *prima donna* die zich

Manager 'Reno' Reynolds heeft het goed voor mekaar. ①

Programme, zodat de naam van de clubs bekend wordt bij een internationaal publiek. Natuurlijk is KSK Beveren daarbij, maar ook Lyra-Lierse SK. De sfeer bij dat KSK Beveren lijkt ook veel op die bij FC United: vriendelijk, open, en vooral: saamhorig. Net zoals FCUM is ook KSKB geboren uit een rotsituatie waar alleen samen overheen gekomen kon worden. En vooral heerst ook in dat Beveren het besef dat deze manier van voetbalbeleving een behoefte vervult - een behoefte van vele fans die op zoek zijn

aanstelt... en had ik die VAR al vernoemd?! Ik ben ook van plan, sinds het stoppen met kunstgras daar, om weer een keertje ADO te gaan kijken; wat oude vrienden daar te ontmoeten, en om de vrouw te plezieren - want die vindt een vol stadion zo leuk. Maar waar ik persoonlijk het meest naar uitkijk is naar mijn volgende trip richting Broadhurst Park. Naar mijn club, *FC United of Manchester*.

PURE LOGOCA

Het verhaal achter de branding van de beroemdste Amerikaanse voetbalclub aller tijden, de New York Cosmos, is exact wat ervan verwacht kan worden: oéramerikaans! Onder het motto 'bigger and better' meende de Engelsman Clive Toye, de allereerste general manager van het grootse / megalomane* voetbalproject, in 1971 één van de grootste sportclubs uit de stad te moeten aftroeven, met name de baseballclub NY Mets. En zo kreeg de nieuwe soccerclub de stempel Cosmos, de overtreffende trap van een doordeweekse Metropolis. Dat was echter niet meteen naar de zin van de Turks-Amerikaanse oprichters, de gebroeders Ertegun, de mannen achter het wereldberoemde platenlabel Atlantic Records. Niet dat die heerlijke *grooves* producende heerschappen ook met ronkende voetbalnamen afkwamen, als alternatief. Neen, de naam *New York Lovers* (hún voorstel, niet het onzel!) zou de tegenstanders evenveel vrees aangejaagd hebben als dat fluoroze gedrocht van een uittenue dat Anderlecht om de zoveel jaar uit de kleerkast tovert. Om het pleit te beslechten bedacht Toye echter een ingenieus plan: hij schreef een wedstrijd uit! Bij gebrek aan sociale media (of enige andere vorm van brede publieke bekendmaking tout court), kwamen er slechts twee inzendingen binnen: Cosmos én Cosmos.

Met deze grootse overwinning op zak kon Toye nu de wereld aan. En hij was een man met een plan: het lokken van de grootste voetballer van het moment naar zijn team. Niemand minder dan levende legende Pelé moest het uithangbord worden van het voetbal in de States. En om de Braziliaan alvast warm te maken voor de overstap, werd besloten om te spelen in de prachtige kleuren van de Seleçao. Toen de god van het voetbal in 1975 effectief de overstap maakte, bleek hij toch eerder een voorliefde te hebben voor het maagdelijke wit van Santos FC, de club waar hij 18 jaar lang de ziel uit zijn lijf had gespeeld. Prompt werden de groen-geel-blauwe kleuren - gedeeltelijk - overboord gegoooid (het groen werd nog gebruikt om voor enig contrast met het wit te zorgen); want zo spontaan vergankelijk zijn die dingen soms, in de Amerikaanse populaire cultuur.

En toch is het design van het logo even saai als iconisch, en zeker niet vergankelijk. Drie voor alle New Yorkers herkenbare en inclusieve kleuren, opgenomen in drie schijven rond een bal die beweging moeten voorstellen. Eenvoudig of ongeïnspireerd, benoem het hoe u het wil. Maar het logo werd bewust heropgevestigd, in 2010, toen Cosmos na 25 jaar inactiviteit opnieuw tot leven werd gebracht. De club speelt tegenwoordig semi-professioneel op het derde niveau in de VS. Thuis in het groen, uit in het wit.

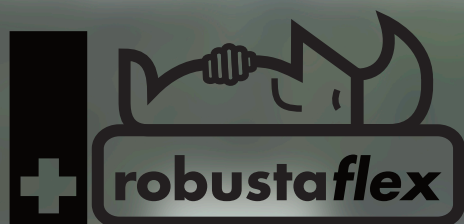
(*) *Schrappen wat niet past.*

CODECREA

www.codecrea.be

www.vastiau-godeau.be

www.robustaflex.be

S
solvas
insurance | banking | real estate

www.solvas.be

EUROTHERM
VAN GEYSTELEN NV

Gasdam 10
9120 Beveren

03 775 79 66

www.eurotherm.be
info@eurotherm.be

KMSK DEINZE: MEGALOMAN
OF GEZOND AMBITIEUS?

OP BEZOEK BIJ HET TOEKOMSTIGE WESTERLO AAN DE LEIE

 ALEXANDER VEREecken

 FABIO DEMUYZERE - LEVELUP

KMSK DEINZE: MEGALOMAN OF GEZOND AMBITIEUS?

OP BEZOEK BIJ HET TOEKOMSTIGE WESTERLO AAN DE LEIE

Een voetbaltempel ter waarde van 50 miljoen euro, een hyperambitieuze voorzitter met een hoog showbizzgehalte, en enkele opmerkelijke transfers. Het kleine Deinze maakte afgelopen zomer duidelijk dat het de grote poort naar 1A zo snel mogelijk wil openbeuken. Genoeg redenen om Catenaccio nieuwsgierig te maken. Portret van een club op een kruispunt: "Chique gedoe zoals in Gent en Waregem, daar hebben wij geen nood aan."

"Ik denk dat je in 1B van alles mag dromen. Als je uit de gevarenzone weet te blijven, doe je eigenlijk al bijna mee voor de titel. Zo snel kan het gaan. We moeten mee zijn vanaf het begin, en zullen zien wat er tijdens het seizoen mogelijk is. Het is misschien wel het moment voor een snelle promotie..." Het zijn de woorden van Siebe Blondelle aan Sporza, vlak voor het openingsweekend in 1B. De 34-jarige verdediger is een van de nieuwkomers bij KMSK Deinze, dat zijn riant voorsprong van twintig punten in eerste nationale - het derde landelijke niveau - zag resulteren in een oververdiende titel. De bijbehorende promotie werd op zijn zachtst gezegd serieus aangepakt. Luisterden de vedetten in maart - voor de coronacrisis - nog naar namen als topschutter Lennart Mertens en Alessio Staelens, dan werden die de afgelopen zomer steeds ronkender en ronkender. Naast Blondelle kunnen ook andere nieuwkomers zoals William Dutoit (STVV, KV Oostende), Raphaël Lecomte (Westerlo), Dylan De Belder (RAEC Mons, Waasland-Beveren) en Seth De Witte (KV Mechelen) allemaal een stevige brok ervaring in eerste klasse voorleggen.

Als kers op de taart werden ook nog eens boezemvrienden Renato Neto (29; ex-Cercle Brugge, KV Oostende en AA Gent; maar toch vooral Sporting Lisabon) en Ronald Vargas (33; Anderlecht, Club Brugge, KV Oostende, AEK Athene) binnengehaald. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat zowat alle bovenvermelde spelers einde contract waren, maar het leverde de club wel nationale media-aandacht op. Het laat Deinze opvallen; iets wat lang niet in het DNA heeft gezeten.

LES USINES TORCK

"De club werd opgericht in maart 1926; heel toepasselijk in *café Du Sport*" aldus clubkenner en auteur Marcel Dingemans in zijn boekje over de clubgeschiedenis van Deinze. "Er werd gekozen voor oranje en zwart - neutrale kleuren, in die tijd; op partijpolitiek gebied dan toch... En dat was ook de bedoeling: zeker geen commotie veroorzaken." Het blijkt een voorbode voor een halve eeuw onder het bescheiden sportieve bewind van voorzitters Emile en vooral Georges Torck. Die welgestelde familie is een begrip in de streek, want

midden vorige eeuw één van de speelgoedfabrikanten bij uitstek in België. Het is op de oude terreinen van de zogenaamde 'Les Usines Torck' in de Ommegangstraat, waar tijdens de glorie dagen meer dan duizend werknemers dagelijks bezig waren met het produceren van fietsjes en de bekende trapautootjes, dat we onze zoektocht naar de identiteit van KMSK starten. De fabriek heeft de tand des tijds niet overleefd en werd onlangs gesloopt. Op de overgebleven gronden vangt een gigantisch nieuwbouwproject aan.

Ook op de Astenedreef, waar destijds de eerste officiële wedstrijd tegen SK Nevele werd gespeeld, ligt niets meer waar groundhoppers zich doorgaans op verlekken - geen roestige doelpaal, noch een met gras overwoekerde dug-out meer te vinden. "Allemaal nieuwe woonwijken geworden", weten twee van de vele wandelaars die we tegenkomen. "Enkel het kasteel van Torck is uiteraard blijven staan. Veel voetbal zal je hier niet vinden."

Het is een voorspelling die bewaarheid wordt en waar we eerlijk gezegd niet echt van opkijken. Een rondje *De Slimste Mens Ter Wereld* met de vraag "Wat weet u over Deinze?", binnen en buiten de vriendenkring, leverde doorgaans niet veel meer dan het trefwoord "WEBB" op, naar de alom gekende meubelwinkel daar. Maar voetbal? Neen, niet echt. We weten van onze noorderburen hoe opvallend en mooi het oranje kan zijn, maar we kunnen er nauwelijks een glimp van opvangen tijdens onze wandeling door de binnenstad. Een van de oorzaken is misschien de huidige coronapandemie, zo bedenken we hardop? "Neen, daar ligt het niet aan", riposteert Chris Vincent (71). Hij is lid van de oudste supportersclub *Het Kouterke*. Gesticht in 1928; helaas houden ze er na dit jaar mee op. "We hebben 250 leden, maar als je weet dat ik een van de jongste ben... (lacht.) Meer dan de helft koopt een abonnement, maar ziet dat eigenlijk meer als een soort steunkaart. Zeker nu we opnieuw in 1B spelen en de wedstrijden op televisie worden uitgezonden. Het is tijd dat de jeugd het overneemt."

Hij zegt het met een kwinkslag, maar is ook trots op zijn club. "Vandaag ontvangen we tussen de 500 en 800 fans bij thuismatchen.

Dat is inderdaad niet veel, maar in de gloriejaren waren dat er zeker vijf- tot zesduizend. Mijn mooiste herinnering is de dubbele promotie van bevordering naar tweede nationale (1992-1993, *red.*). Daarna hebben we zo veel jaren op de deur geklopt, zonder succes. Hoe dat komt? Geld hé, zo simpel is het."

BUURMAN VAN COUCKE

Enter voorzitter Denijs Van De Weghe, in 2012. Voor het grote publiek op dat moment een vrij onbekende figuur... Deze 56-jarige zakenman maakte fortuin met zijn bedrijf Dakota door coatings en kunststofpoeders te produceren. "In negen van de tien auto's die hier passeren, zit lijm of ander product waar hij een patent op heeft", is het grapje waar iedereen op het terras van café Palace smakelijk om lacht. Sinds hij met zijn centen ook in het voetbal zit, wordt de president in de media wel eens "de Marc Coucke van Deinze" genoemd. Die bijnaam kwam er omdat Couckes voormalige Omega Pharma in het industriepark in Nazareth op een steenworp van Van De Weghes Dakota ligt. Buurmannen dus; "maar Denijs is meer een volksmens, niet zo flamboyant", weet Vincent. "Daags voor elke thuiswedstrijd komt hij hier een pintje drinken en een praatje slaan met de mensen. Hij neemt daar echt zijn tijd voor. Het is een soort bijgeloof van hem. En het is ook niet dat Denijs hier zomaar ineens is neergestreken en voorzitter is geworden. Die man is al heel lang fan en verbonden aan onze club."

We horen het graag zeggen, maar qua showbizzgehalte was de aankondiging van Neto en Vargas via het populaire Het Rad van Fortuin alvast een stunt waar zijn ex-buurman trots op zou zijn. En met de omvorming van het Burgemeester Van de Wiele Stadion tot de Dakota Arena (prijskaartje: 50 miljoen euro) lijkt The Sky al helemaal The Limit. Een tevreden Van De Weghe in HLN over deze kwestie: "Alle grote bouwpromotoren hadden interesse in de gronden, toen de stad die wou verkopen in 2017; maar niet in het voetbal dat erop gespeeld werd. Om het voortbestaan van de club te garanderen, werden ze daarom aan mij verkocht."

"Je voelt dat hij het echt goed meent met de club", beaamt Vincent. Maar ook hij kan niet anders dan het van een rationele, zakelijke kant bekijken. "Het hotel, de appartementen en al de rest wat de voorzitter erbij gaat bouwen, zijn een goede zet. In en rond Deinze is een pak industriële activiteit. Veel bedrijven moeten vaak uitwijken naar Brugge of Gent voor vergaderingen, zakenlunches en -diners, of wanneer klanten op bezoek komen en willen overnachten. Dat gaat goed uitpakken. Hij is daarnaast niet te beroerd om zich te laten omringen door mensen die

vlak verder professionaliseren, is één ding. Maar voetbal staat of valt met fans. Of in dit geval: het voorlopige gebrek daaraan. "Maar er is zeker potentieel", weet Mathias Dequae (28) van sfeergroep '818'. "Bij de bekeroverwinning tegen Club Brugge (2-0 winst in 2018, red.) waren we met vijfduizend kaartjes uitverkocht; meer mensen mochten gewoon het stadion niet in. Uitzonderlijk, maar dat zijn toch de aantallen waar we in de toekomst naartoe willen en ik ben ervan overtuigd dat zo iets mogelijk is. Deinze is toch een grote stad, met meer dan 40.000 inwoners. Wie van

het beter weten dan hijzelf op voetbalvlak. Patrick Orlans? (*grijnst*) Daar wil ik het liever niet over hebben. Maar als je bijvoorbeeld weet dat de vrouw van de voorzitter helemaal gek is op onze club (*ze zit ook in het bestuur, red.*), dan weet je dat de lokale verankering verzekerd is."

MÉS QUE UN CLUB

Het is die lokale verankering waar de huidige generatie supporters van Deinze de komende jaren op wil inspelen. Het budget opkrikken naar om en bij de vier miljoen euro en de club op commercieel en sportief

voetbal houdt, zit vandaag in Gent, Waregem of Brugge. Waarom zouden die mensen niet naar ons komen als eerste klasse zich aandient? Op dat vlak kunnen we nog serieus groeien. Ze moeten alleen hun weg naar ons kunnen vinden."

"We zien hierin wel vooruitgang", merkt medelid Kristof Cocquyt (33) op. "Tot voor kort werd ik vaak wat uitgelachen of niet serieus genomen door de mensen wanneer ik zei dat ik fan ben van Deinze. 'Ok, maar voor wie supporter je in eerste klasse?', was meestal de repliek. Dat begint nu stilaan te veranderen en daar zijn we zelf voor een

VAN AUTOKERKHOF TOT DAKOTA ARENA

Een nieuw stadioncomplex met achtduizend zitplaatsen, inclusief hotel, woontorens, concertzaal, skybar, rooftopzwembad, duizenden vierkante meter kantoorruimte, een tandartsenpraktijk en apotheek: je kan het zo gek niet bedenken of het zal aanwezig zijn in de Dakota Arena. De start van een nieuw tijdperk voor KMSK Deinze, dat in afwachting van de transformatie tot op heden nog steeds zijn thuiswedstrijden afwerkt in het Burgemeester Van de Wiele Stadion. Letterlijk en figuurlijk nú reeds een plek in de geschiedenisboeken waard; een schril contrast met waar het allemaal begon.

Daar waar de vernieuwde voetbaltempel opvallen door haar moderniteit, was het eerste terrein aan de Astenedreef een voedingsbodem voor mysterie tijdens WOII. Uit de overlevering, verzameld door archivaris Marnix Cornelis, blijkt immers dat in februari 1939 de voetbalcompetitie werd stilgelegd vanwege de nakende inval van de Duitse troepen. Tijdens het oorlogsjaar '40 wordt het terrein achtereenvolgens door de Belgische, de Franse en ten slotte (na de capitulatie van 22 mei '40) door Duitse troepen gebruikt. Niet als ontspanningsveldje maar wel als ...autokerkhof. Uit teruggevonden documenten blijkt de ravage die men daarmee aanrichtte.

'We konden onze ogen niet geloven. Ondanks ons heftig aandringen mochten we het terrein niet betreden van een Duitse schildwacht: "Das ist mein bezits" was zijn motivatie. De daarop volgende dagen zagen we steeds op het Belgisch leger veroverde autocamions aangevoerd worden en gestald op het voetbalveld. Daar werden ze ter plaatse met "chalumeaux", beitels, dynamietpatronen... gedemonteerd. De goede en bruikbare onderdelen uit de wrakken gehaald. Dagenlang zagen we ganse colonnen afgeladen camions buitenrijden. De overblijvende stukken bleven op het terrein achter.'

'De ijzeren netten achter de doelen waren verdwenen. De banken van de hoofdtribune grotendeels afgebroken. Geen doelpilaren meer. De betonnen veldomheining weg. De omheiningsmuur stukgeschoten. De ingangspoort omvergeduwd. Elektrische leiding en masten verdwenen. Alles wat er zich in de kleedkamers bevond (stoelen, tafels, waspotten, kledij, etc...) verdwenen. Miljoenen stukken ijzer, houtscherven, houtsplinters, ijzerscherven moesten opgedolven en geruimd worden.'

In september 1944 wordt Deinze bevrijd en kan men stilaan echt opnieuw aan voetbal beginnen denken. Al zijn een heel pak spelers op dat moment al overlopen naar eeuwige rivaal

Sparta Petegem wegens wél nog een veld... Daarnaast is het nog steeds een komen en gaan van Engelse en Amerikaanse oorlogsvliegtuigen, onderweg om Duitse steden bombarderen. Op 18 oktober slaat het noodlot toe, wanneer twee bommenwerpers type B24H Liberator tegen elkaar te pletter slaan. Negen mensen komen hierbij om het leven. Een stuk van één van de vleugels komt terecht op ...Astenedreef. De vleugel zal jarenlang dienstdoen als herdenkingsmonument en eerbetoon aan de gesneuvelden; tot 'ie op mysterieuze wijze verdwijnt.

Kan KMSK vandaag rekenen op een voorzitter die zijn centen in de club wil steken, dan was dat begin jaren 70 veel minder het geval, toen de nakomelingen van grondbezitter Graaf Sixtius Pierre Marie Ruffo de Bonneval beslisten dat het gedaan was met voetballen op de Astenedreef. Terwijl zij beginnen verkavelen, verkast de club naar de site waar het huidige Burgemeester Van de Wielestadion staat. En de non-ferrometalen vleugel, die nog een aanzienlijke waarde heeft? Die verdwijnt in dezelfde periode spoorloos. Gestolen, verkocht, begraven, gesmolten? Voor de speurneuzen onder u – zeker in vervelende coronatijden: tips zijn altijd welkom.

BRON: museum Marnix Cornelis - www.eskamuseum.mcwebsites.be

stuk verantwoordelijk voor met een paar initiatieven, zoals een betere merchandising en ook de vitrine van onze fanshop in de stad die voor wat meer zichtbaarheid zorgt. Je kan veel zeggen over de voorzitter, maar waar we ons vroeger een beetje in de kou gelaten voelden, merk je nu toch dat de club de juiste richting is ingeslagen. Hijzelf wil ook meer dat oranje in het straatbeeld. Wil het hier meer doen leven. Als supporter kan je bijvoorbeeld aandelen van de club kopen, naar een model à la Barcelona, waarbij er input van de supporters kan komen. Dat wil toch iets zeggen, niet?"

Més que un club, zoals ze in de Catalaanse hoofdstad zo mooi zeggen. Voor een slordige 180 euro per jaar krijgen de 108.000 *socios* een stem. Zo bepalen zij bijvoorbeeld mee wie de pas opgestapte voorzitter Josep Bartomeu opvolgt in Camp Nou. Zijn Oost-Vlaamse tegenhanger verkondigde inderdaad in juni vorig jaar dat de Deinzenaars zouden kunnen investeren in de NV KMSK Deinze en lanceerde in de krant zelfs een oproep om hem massaal te contacteren. Navraag bij de club leert ons dat er wel degelijk een soortgelijke NV FC Deinze werd opgericht, maar tot op heden beschikt voorzitter Van De Weghe nog altijd

over 100% van de aandelen...

Een lege doos, of een kwestie van tijd? Het voordeel van de twijfel overheerst bij Kristof & co. Des te meer omwille van wat er gebeurt bij de reeksgenoten van hun club. "Voor hetzelfde geld was hier destijds een Chinees, iemand uit het Midden-Oosten, of een of andere buitenlandse groep neergestreken zoals bij quasi elke andere club in 1B", werpt Cocquyt op. "Dan is het in mijn ogen toch nog altijd banger afwachten dan wanneer je iemand hebt uit eigen streek, die het reilen en zeilen kent en er wil voor gaan. Dankzij het prachtige afgelopen seizoen in eerste amateur, zijn er nog wat meer mensen op de kar gesprongen. Het is alleen spijtig dat er geen groot kampioensfeest is geweest om die golf volledig te benutten. Het stadion dat wordt uitgebreid, moet op termijn de ultieme katalysator worden."

CHIQUE GEDOE

Dat vernieuwde stadion staat er vooralsnog niet. Wel zijn de nodige aanpassingen naar 1B-normen uitgevoerd. Stonden er vorig seizoen drie stewards, dan zijn dat er vandaag twintig. Kocht je vorig seizoen nog pintjes per jeton, is nu het voor velen verfoeilijke kaartstelsel in werking getreden. Een voorlopige prefabtribune om 750 extra zitjes aan te kunnen bieden, heeft de door velen gekende 'groene put' achter een van de doelen al doen vergeten.

Een ware stortvloed dwingt ons snel onderdak te zoeken in het clubhuis bij aankomst voor de thuiswedstrijd tegen Lierse Kempenzonen. De animaties op de tv-schermen, over hoe flitsend en multifunctioneel de Dakota Arena er in de toekomst wel gaat uitzien voor een Deinze in 1A, doen ons terugdenken aan de eerdere woorden van Kurt Rouckhout (48), knikkend beaamd door zowat al zijn aanwezige broeders en zusters van '818!.. "Al die ambitie is mooi, maar we moeten zien dat we onszelf niet voorbij lopen. De buitenwereld heeft nu het idee dat het geld hier over de balk zal worden gesmeten en dat iedereen koste wat kost en zo snel mogelijk naar 1A wil. Maar is dat voor ons dit jaar al een absolute must? Rustig groeien in het vernieuwde stadion en dan met een stabiele, grotere supportersbasis de sprong maken, met feest in plaats van corona, dat

zou beter zijn. Eerst de groeipijnen wat overwinnen.”

“Dat de mooiste bladzijden van onze clubgeschiedenis nog moeten geschreven worden? Dat kan, al stoort het me dat er vaak zo meewarig wordt gedaan over clubs zoals Deinze. Alsof je geen bestaansrecht of eigenheid hebt als die traditie op het hoogste niveau er niet is, of die bekende clubiconen er niet zijn. Je hebt af en toe ook wat geluk nodig. Kijk bijvoorbeeld naar Westerlo: op het moment dat zij eind jaren 90 de sprong naar eerste hebben gemaakt,

een basis aanwezig om het te laten gebeuren in Deinze. Van wat we dit seizoen al gezien hebben, zou handhaving in 1B zeker geen probleem mogen vormen. Die snelle promotie waar Blondelle het over had, lijkt op het moment van schrijven moeilijk. Voor de fans geen enorm probleem; een jaartje meer of minder in het vagevuur zal het verschil niet maken, zo redeneren zij. De échte vragen die zich stellen zijn dus: hoe geduldig kunnen club én voorzitter blijven wanneer die Dakota Arena hongerig staat te glimmen...? En blijft de praeses zich omringen met de juiste

Deinze scoorde zonet tegen Westerlo. ①

waren wij er ook heel dichtbij. Alleen zijn we toen ter plaatse blijven trappelen. Wat ze in de Kempen hebben meegemaakt, die fantastische jaren waarin de topclubs bang waren om op bezoek te komen, dat moet hier ook mogelijk zijn. Zolang onze authenticiteit, dat volkse en dat toegankelijke maar blijft. Wat er nu in Gent en Waregem gebeurt, dat chique gedoe, daar hebben we hier geen nood aan.”

Westerlo aan de Leie: het klinkt mooi. Naar het beeld van de topavonden die Toni Brogno, Lukáš Zelenka enzovoort 't Kuipje bezorgden. Het charmeert, en er is alvast

mensen, of wordt het toch eerder een solo slim? Het zal moeten blijken, zeker nu er een zoveelste hervorming van 1B zit aan te komen. Na al die jaren verdienen Vincent, de mannen van '818', en gewoon iedereen die Deinze een warm hart toedraagt, het wel om eens te kunnen proeven van de hoogste voetbalklasse. De eerste prijs voor strijdlust hebben ze in elk geval al op zak.

**HEARTS OF OAK (GHANA):
EEN REUS OP LEMEN VOETEN**

EEN EIK GAAT NIET SNEL DOOD

 ROBIN BECK

 ARIK ROSENSTEIN

HEARTS OF OAK (GHANA): EEN REUS OP LEMEN VOETEN

EEN EIK GAAT NIET SNEL DOOD

Ghana is een absolute voetbalgrootmacht op het Afrikaanse continent. Sinds het land zich in 1960 onttrok aan de Britse koloniale ketens, straalt de natie voetbalgeluk uit. Het nationale elftal van Ghana, de *'Black Stars'*, sprak altijd al tot de verbeelding. Als er ooit een land de beroemde profetie van Pelé – op een dag zal een Afrikaans team de wereldbeker de lucht in steken – kan doen uitkomen zou dat best wel eens Ghana kunnen zijn. Maar onder de laag van kleurrijke frivoliteit en onmiskenbaar voetbaltalent liggen diepgewortelde problemen die de toekomst van dit voetballand in gevaar brengen. Catenaccio Magazine ging de temperatuur opmeten op clubniveau, bij één van de meest legendarische teams uit de Afrikaanse geschiedenis. Portret van een reus op lemen voeten; welkom bij Hearts of Oak.

In het voorjaar van dit vermaledijde 2020 kregen we op onze redactie een bijzondere uitnodiging toegestuurd. Op 7 maart 2020 immers stond in het stadion van Barnet FC, een gezellige club uit de buitenwijken van Londen, waar Edgar Davids enkele jaren geleden zijn trainersloopbaan startte (en al even snel beëindigde), een wel heel bijzondere derby geprogrammeerd: Hearts of Oak tegen Asante Kotoko. Twee grootheden en gezworen aartsvijanden van het Ghanese voetbal tegenover elkaar, in het kader van de 63ste verjaardag van de onafhankelijkheid van het vaderland. Dat klinkt misschien allemaal wat ver-van-mijn-bed-achtig voor de gemiddelde Brit, maar dat is het eigenlijk niet. Naar schatting 100.000 mensen van Ghanese origine leven immers in het Verenigd Koninkrijk; het overgrote deel daarvan in de Londense metropool. En als er nu één wedstrijd is - buiten de immens populaire Engelse Premier League - waar de gemiddelde Ghanese voetballiefhebber zijn kot voor zou uitkomen, dan is het wel hun eigen *'hate game'*.

De match in maart werd echter al gauw verplaatst wegens tal van visumproblemen,

en tegen dat de nieuwe datum (in mei) in aantocht was mocht niemand nog zijn kot uitkomen door de pandemie die na verloop van tijd zelfs door Boris Johnson als ernstig werd beschouwd. Een serieuze streep door de rekening van beide clubs, die middels deze wedstrijd een nieuw tijdperk planden in te zetten na jaren van miserie.

RIVALITEIT OP EEN ANDER NIVEAU

Hearts of Oak (de eikenharten) tegen Asante Kotoko (de stekelvarkens van Ashanti), het klinkt voor de gemiddelde Westerse voetballiefhebber eerder als een match uit de Fantasy Super League, maar het is effectief één van de meest beklijvende partijen ter wereld. BBC-reporter/-fotograaf David Goldblatt bezocht de wedstrijd in 2010 en beschreef in de podcast *All the King's Men* "ongeziene taferelen", ondanks het feit dat hij eerder al de derby's van Cairo, Milaan en Belgrado had aangedaan. "Uren voor de wedstrijd heerst er al een derbysfeer, galmt de Afrikaanse muziek door de straten en laten beide supportersclans in kleurrijke gewaden hun loyaliteit blijken. Sommigen zijn zelfs blijven overnachten aan het stadion om als eerste

een ticket te kunnen scoren.” Eén van onze contacten voor deze reportage beschreef de toewijding die fans van Hearts of Oak hebben voor hun club als “een diepe liefde, op het religieuze af. Vergeet Real Madrid-Barcelona of Man United-Liverpool. Wat ik hier meemaakte, dat was een rivaliteit op een ander niveau.”

Dat contact is Arik Rosenstein, een 22-jarige New Yorker die na zijn studies Sport Management aan het thuisfront op zoek ging naar avontuur, en daarbij koos voor een stage in zowat de tegenpool van de *Big Apple*: het heerlijk chaotische Accra, een smeltkroes van culturen, met circa 4 miljoen inwoners. “Ik kom uit een traditioneel Joodse familie en wou eens iets compleet anders beleven. Daarom koos ik voor een universiteit in Afrika en niet in Europa. Wat ik in Ghana heb meegemaakt valt met niets te vergelijken. Alles wat in onze westerse (voetbal-)wereld als de normaalste zaak van de wereld wordt ervaren, is dat allesbehalve in Ghana. Om maar een stom voorbeeld te geven: de club zocht bijna obsessief naar een degelijke teambus, blijkbaar een statussymbool in het land, maar ook een dure grap. Voor verre verplaatsingen waren we aangewezen op gammele minibusjes waarin we soms urenlang moesten reizen. Dat is ook de reden waarom de wedstrijden om 15u worden gespeeld tijdens weekdagen. Naast het feit dat de meeste stadions geen verlichting hebben, is het simpelweg niet aangewezen om in het donker terug naar huis te rijden op de erbarmelijke wegen. Maar ondanks dat alles was het vooral een pure voetbalbeleving, een prachtige ervaring die je alleen kan vatten als je er middenin staat...”

NEVER SAY DIE

Hearts of Oak is één van de oudste clubs van Afrika. Het vierde de afgelopen maand (op 11 november om 11u exact, om mythologisch correct te zijn) haar 109de verjaardag. De club is daarmee een pak ouder dan de soevereine staat Ghana die pas in 1960 werd gedekolonialiseerd, nadat drie jaar eerder al de huidige landsgrenzen waren bevestigd - weliswaar als onderdeel van het Britse Gemenebest. Volgens de overlevering werd Hearts gesticht door een stel kameraden in het oude stadsdeel van Accra, Akoto Lante, gelegen aan de boorden van de Golf van Guinee. De groep werd

geleid door ene Ackom Duncan, die de plaatselijke voetbalclub ‘*the Invincibles*’ het vuur aan de schenen wou leggen. Lang bleef die voorhistorische club niet onoverwinnelijk, want binnen de kortste keren nam het nieuw gevormde Hearts of Oak de fakkel over. Vandaag de dag is Hearts dan ook de oudste nog actieve club van het land. Nat Ofori, van kinds af aan (aangeboren) fan van het team, ook sinds 2013 teammanager en – niet onbelangrijk in dit overwegend katholieke land – gebedsleider voor de spelers, legt uit waar deze toch wel opmerkelijke naam vandaan komt: “onze stichters kozen voor een eik in de clubnaam en het logo, omdat de eik één van de sterkste boomsoorten is die er bestaat. Een eik gaat niet snel dood, vandaar ook ons credo *never say die*”. En de boom waar alles startte, die staat er uiteraard nog...

Sinds 1917 speelt de club in de prachtige regenboogkleuren, die overal op het Afrikaanse continent bekend zijn. Hearts of Oak werd een machtig bastion in en rond Accra en won tal van lokale prijzen. De club wordt, ook vandaag nog, in één adem genoemd met de *Ga People*, een etnische minderheid met belangrijke politieke invloeden in de hoofdstad. Vele politici en zakenmensen hebben in het verleden hun macht trachten te vergroten door openlijke (en financiële) steun te verlenen aan de voetbalclub, met alle mogelijke (positieve en negatieve) gevolgen van dien op korte, maar zeker ook lange termijn. Voetbal en politiek horen eigenlijk niet samen, maar in Ghana valt het amper te vermijden en kan het éne haast niet zonder het andere bestaan. Ook aartsrivaal Asante Kotoko ontkomt niet aan die invloeden. Zij zijn het team van de *Ashanti People*, een evenzeer machtige minderheid met thuisbasis in Kumasi, Ghana's tweede grootste stad, wiens politieke en economische invloed sinds enkele decennia even ver rijkt als die van de hoofdstad. Uit onderzoek van ene Kevin S. Fridy in ‘The Journal of Modern African Studies’ blijkt dat het land ongeveer gelijk verdeeld is qua aanhangers: meer dan twaalf miljoen actieve supporters per club, verspreid over het hele land en met vaak dezelfde specifieke, hierboven aangehaalde etnische en politieke affiliaties.

Sinds de competitie in 1956 een nationaal karakter kreeg, verdeelden Hearts en Asante

44 van de 58 titels onder elkaar. Geen van beide kwam ooit ook maar in de buurt van de degradatiezone, maar sinds kort zijn de twee supermachten niet langer heer en meester. Asante won haar laatste officiële titel in 2014, terwijl Hearts al moet teruggaan naar 2009 om een laatste kampioenenjaar te herinneren. Owusu: "Beide ploegen worden sinds enkele jaren geteisterd door financiële problemen. De economische situatie in ons land laat vaak niet toe om een goede structuur uit te bouwen en sponsors aan te trekken. Zelfs de *Ghana Premier League* beschikt niet over een

indicaties doen niettemin vermoeden dat het niet makkelijk zal worden voor het Ghanese voetbal om zich te herstellen van enkele bitterharde jaren. Bijna twee jaar lang werd er niet eens competitief gevoetbald in Ghana, vanwege een gigantisch corruptieschandaal en net wanneer alles opnieuw op gang begon te komen brak de Coronacrisis uit, waardoor de hoop op investeerders wegsmolts als sneeuw voor de bloedhete Ghanese zon. Om een voorbeeld te geven van hoe benard de financiële situatie er tot enkele jaren geleden voor Hearts uitzag: na de laatste

Hearts of Oak wint de Afrikaanse Champions League, 2000. ©

hoofdsponsor, en ging lange tijd gebukt onder corruptieschandalen. Vele jonge talenten vertrekken daarom al heel snel naar buitenlandse clubs, onder invloed van makelaars. Dat is niet eens abnormaal: een gemiddelde speler verdient bij topclubs tussen de 1.500 en 2.000 Ghanese Cedi per maand (nog geen 300 euro, maar nog steeds ver boven het minimumloon van de Ghanese, zijnde 40 euro) en de kleinere clubs slagen er vaak niet eens in om degelijk te betalen. We werken nu hard aan onze jeugdopleiding om het tij te doen keren en terug te keren naar de top." Owusu blijft positief, en zo hoort het ook, maar vele

titel in 2009 gaf de club zelfs forfait voor de Afrikaanse Champions League, omdat ze niet over voldoende middelen beschikte om aan te treden in de competitie. "Never say die", het is een motto dat de afgelopen jaren steeds verder op de proef werd gesteld.

FEARSOME FIVE

Laten we echter vooral niet uit het oog verliezen dat historie en uitstraling niet gekocht kunnen worden. Zelfs in deze benarde tijden is de club immens populair. Arik vertelt: "de supporters van Hearts of Oak zitten over het ganse land verspreid: in

de steden, op het platteland, werkelijk overal! Vele mensen hebben niet de mogelijkheid om het team op televisie aan het werk te zien, waardoor ze gekluisterd zitten aan de radio, soms met honderden tegelijk. In de meest afgelegen gebieden komen de uitslagen pas twee dagen later binnen via de kranten. Ook het internet begint natuurlijk van kapitaal belang te worden en dat zorgt voor vervelende situaties. De Ghanese media is verschrikkelijk onbetrouwbaar en heeft dubbele (politieke) agenda's. Bijna wekelijks moet de club een persconferentie inleggen

supportersverenigingen van Hearts gevestigd, die *Chapters* worden genoemd. Het gaat om circa 120 groepen, die geleid worden door een (democratisch) verkozen leider. Sommige van deze groepen bestaan uit tientallen leden, andere uit duizenden! De leiders hebben een belangrijke invloed op de club, aangezien zij een soort van klankbord vormen tussen de club en de fans, die vaak honderden kilometers verwijderd zitten van de hoofdzetel in Accra." Supporters tevreden houden is in Ghana dan ook bijna een kwestie van leven of dood. In zijn documentaire stelt David

om *fake news* te ontkrachten. Bijzonder vaak ontploft de situatie ook op sociale media, waarin de rivaliteit onttaardt in ongeziene beledigingen en bedreigingen die in het traditionele Ghana bijzonder ernstig worden opgevat. Het is heel delicaat om in deze omstandigheden te werken en één van de grootste obstakels om tot een professionele en stabiele werking te komen."

Een van de belangrijkste werkpunten is: structuur krijgen in het gigantische supporterslegioen van de club. Rosenstein: "Over het hele land zijn er verschillende

Goldblatt: "Als Hearts of Oak successen behaalt ziet het leven van de locals er rooskleurig uit, is de sfeer uitgelaten, en floreert de lokale economie. In slechte periodes vervangt de depressie de levensvreugde en dat heeft ook economische gevolgen, wanneer de verkoopcijfers van de lokale ambachten dalen."

Een Heartssupporter is dan ook een fiere mens. De legendarische momenten van de club worden van generatie op generatie doorverteld. Voor Nat Owusu staan de gouden jaren 70 bijvoorbeeld nog vers in

het geheugen gegrift, en dan vooral de acties van levende legende Mohammed Polo, alias de "Dribbelende Magiër". Polo won met Hearts zes landstitels en wordt in eigen land aanzien als de meest technisch begaafde speler die het land ooit is rijk geweest. In 1978 won hij als uitbinker met Ghana de Africa Cup, en in 2011 als gepensioneerd de prijs voor meest ongebreidelde arrogantie toen hij zichzelf als "een beter voetballer dan Lionel Messi zelve" bestempelde. De Magiër was het hart van het aanvallende compartiment van Hearts, dat gekend stond als *'The Fearsome Five'*. Tot tweemaal toe bereikte het gevreesde team de finale van de Champions League, maar zowel in 1977 als 1979 werd verloren van respectievelijk het Guineese Hafia en het Kameroense Union Douala. Wat alles nog pijnlijker maakte was dat aartsrivaal Asante Kotoko in 1970 en 1983 wel twee keer Afrika's belangrijkste clubtrofee wist binnen te halen. "Jarenlang konden de Asantefans opscheppen met hun continentale successen, maar in 2000 kwam er een heel belangrijk keerpunt in onze geschiedenis", weet Owusu, wiens supportershart sinds 17 december van dat jaar wat rustiger kon gaan slaan.

BATALLION 64

"Vanaf je arriveert in Ghana en zegt dat je geïnteresseerd bent in voetbal, begint het", lacht Arik die het aan den lijve heeft mogen ondervinden. "Overall, 20 jaar na datum, spreken de mensen nog over de successen van Hearts in het jaar 2000. In mijn eerste taxi die ik nam was het al meteen zover; en sindsdien heb ik het tientallen keren mogen horen. De fans zullen dat verhaal blijven vertellen tot er een nieuw hoogtepunt komt, en dat kan nog jaren duren."

Rond de millenniumwisseling leerde ook de rest van Afrika de toorn van de *'Phobians'* kennen, de bijnaam van de club - die ze dankt aan de angst die ze haar tegenstanders inboezemt. Onder leiding van de nu geadoreerde, maar bij aanstelling verketterde coach (hij was immers een voormalige oefenmeester én aanhanger van de kleinere maar daarom niet minder passionele stadsrivaal Great Olympics) Jones Attuquayefio groeide Hearts terug uit tot een absolute grootmacht in Ghana, nadat het de rol toch enigszins had moeten lossen sinds midden jaren 80. Een landstitel

winnen is één, de dubbel winnen dat kan al tellen, maar een *treble*: daar droomde iedere Phobian al 87 jaar luidop over. Attuquayefio, tevens bondscoach van de nationale U17 die brons pakte op het WK van 1999, slaagde erin om jonge talenten bij de club te houden en rustig te bouwen aan een competitief team. Zeker geen sinecure in een land waar al ruim 25 jaar ieder goudklompje wordt weggeplukt nog voor het zelfs nog maar aan het oppervlak verschijnt. Nu, dat Hearts er überhaupt in slaagde om dat prestigieuze tornooi te winnen is op zich al een legendarische prestatie; maar ook de manier waarop dat gebeurde is op zijn minst iconisch te noemen...

In de voorrondes werden respectievelijk het Guineese Horoya AC en het Congolese Motema Pembe verslagen. Vervolgens wist Hearts een aartsmoeilijke groep te winnen met gerenommeerde tegenstanders als het Senegalese Jeanne d'Arc, het Nigeriaanse Lobi Stars en vooral achtvoudig winnaar Al Ahly uit Egypte. Die groepswinst leverde een finaleplaats op tegen de Tunesische landskampioen, Espérance de Tunis. In de heenmatch slaagde Hearts erin om, als eerste Afrikaanse tegenstander in meer dan 30 jaar, met 1-2 te gaan winnen in een kolkend Stade El Menzah van Tunis. En dat ondanks een 1-0 achterstand bij de rust, en een rode kaart er vlak na. Doelpunten van Ishmael *'Baby Faced Assassin'* Addo en Emmanuel *'The General'* Osei Kuffour, na een bijna militair stoïcijnse prestatie van *Batallion 64*, de bijnaam die het team verwierf ter vergelijking met de beruchte, door Fidel Castro opgeleide privé-militie van de revolutionaire Ghanese dictator (en later ook democratisch verkozen president) Jerry Rawlings uit de jaren 80.

RUND OP DOEL

Wat er echter in de terugmatch gebeurde valt, vanuit onze Europese voetbalcultuur bekeken, amper te vatten. De bezoekers kwamen al snel op voorsprong, en leken aldus goed op weg om de bevrijdende maar ook broodnodige tweede treffer te maken. Het bataljon raakte aanvallend maar niet in stelling, doch wist de aanvallende Tunesiërs voorlopig in bedwang te houden. Rond minuut 70 begon de waanzin, wanneer de ordetroepen de iets te uitzinnige thuisfans trachtten te 'kalmeren' met traangas, een

THE KING OF FOOTBALL

Opvallendste naam in het lijstje van spelers die ooit het regenboogshirt van Hearts of Oak mochten dragen: die van Sir Stanley Matthews! Wij polsten bij de Sir Stanley Matthews Foundation, en kregen prompt antwoord van zijn zoon Jean. "Mijn vader ging op bezoek in Accra voor enkele exhibitiewedstrijden en werd er door Hearts of Oak gekroond tot *King of Football*! Zijn troon staat hier nog steeds in mijn studieruimte."

Het verhaal van Sir Stanley Matthews is er één van vele hoofdstukken. Een verhaal dat van hem één van de belangrijkste voetballers aller tijden maakt. De in 2000 overleden rechtse winger speelde voornamelijk voor Stoke City en Blackpool. Hij is de eerste voetballer die tijdens zijn loopbaan werd geridderd, en won de eerste editie van de Gouden Ball op 41-jarige(!) leeftijd. Matthews speelde tot zijn 50ste op het allerhoogste niveau, een absoluut record dat hij bereiken kon door zijn gezonde levensstijl waarvan tabak en alcohol (destijds zeldzame onthoudingen) geen deel uitmaakten.

Naast een hart voor voetbal had Stanley ook een hart voor de mensheid. In de zomermaanden trok hij ieder jaar naar Afrika om de lokale en vaak armoedige bevolking gratis trainingen aan te bieden. Hij verzette zich daarbij onder meer tegen het Apartheidsregime, en bezocht in 1975 met een hele groep kinderen uit Soweto (een township in Johannesburg) Brazilië, een droom die uitkwam voor de kids die normaliter niet het recht hadden om te reizen van de blanke overheerser.

Om de onafhankelijkheid van Ghana te vieren werd Sir Stanley in 1957, enkele maanden na het winnen van de Gouden Bal, door president Kwame Nkrumah uitgenodigd om enkele matches te spelen met Hearts. Voor telkens meer dan 80.000 uitzinnige fans speelde Matthews tegen Asante Kotoko, Sekondi Hasaacas en Kumasi Cornerstone. Volgens de memoires van Charles Gyamfi, de eerste Ghanese voetballer in het buitenland die in 1960 van Hearts naar Fortuna Düsseldorf transfereerde, trapte Matthews bij zijn eerste balcontact half naast de bal door het hobbelige veld om vervolgens, alsof hij al jaren in Ghana speelde, meesterlijk het spel te verdelen gedurende de hele wedstrijd.

Jean Matthews is één van de drijvende krachten achter The Stanley Matthews Foundation, die het levenswerk van Sir Stanley tracht verder te zetten aan de hand van verscheidene sociale projecten in het Verenigd Koninkrijk, maar ook daarbuiten. In Ghana zelf ondersteunt de stichting Kratos FC, een club die specifieke opleidingen geeft aan jonge voetballers; opleidingen die niet enkel focussen op de sport zelf, maar ook op educatie. Meer info over andere projecten van de stichting kan u vinden op www.stanleymatthews.co.uk.

vaak voorkomende praktijk in Ghana die enkele maanden later catastrofale gevolgen zou hebben (zie verder). Zelfs de VIP-tribune werd niet gespaard. 20 minuten lag het spel stil; en die onderbreking bracht vooral Esperancedoelman Chokri El Ouaer, nochtans 93-voudig international voor zijn land en dus gezegend met flink wat ervaring, tot absolute waanzin. De man sneed zichzelf met een scherp object in het hoofd, wilde pretenderen dat hij geraakt was door iets uit de menigte in de tribunes, maar werd op heterdaad betrapt door enkele officials langs de zijlijn. Gevolg: een

wereldranglijst van de International Federation of Football History and Statistics (IFFHS), en won vervolgens ook nog eens de Afrikaanse Supercup tegen het Egyptische Zamalek. Volgens de flamboyante spelverdelers Charles Taylor, nooit verlegen om een straffe uitspraak, zou Real Madrid het volgende slachtoffer zijn geweest, ware het niet dat het WK voor clubs in 2001 werd geschrapt doordat hoofdsponsor ISL een schuldenberg van circa 160 miljoen euro had opgebouwd onder het niet bepaald toezien, eerder dichtgeknepen oog van voormalig FIFA-baas Havelange (schuldig

verplichte wissel met een veldspeler - omdat een bloedend rund nu eenmaal niet in doel mag staan, een totaal onthutst Esperance na de hervatting van het spel, en een megaschorsing van één jaar voor de masochist van dienst. Opnieuw Addo en opnieuw Osei Kuffour zorgden daarna voor een ruime 3-1 zege, waardoor Hearts of Oak voor het eerst een continentale cup aan de takken van haar eikenboom kon hangen.

Het zou nog een tijdje duren vooraleer Hearts uit haar overwinningsroes zou moeten ontwaken. Het team sloot dat glorieus jaar af als achtste op de officiële

bevonden, doch reeds met de noorderzon vertrokken twee jaar voor zijn dood in 2014) en actief voorzitter Blatter (gewoon lómp, daaraan echter vooralsnog níet schuldig bevonden).

Attuquayefio werd dik verdiend verkozen tot Afrikaans Trainer van het Jaar en schopte het tot bondscoach van Ghana. In het daaropvolgende decennium won Hearts nog vijf landstitels, en in 2004 pakte het ook de eindzege in de allereerste CAF Confederations Cup - te vergelijken met de Europa League - na winst in de finale tegen, jawel, Asante Kotoko. De 21ste eeuw begon

dan ook voortvarend voor de nestor van het Ghanese voetbal...

NEVER AGAIN (?)

"9 mei 2001. Ghana. Bij de voetbalwedstrijd tussen Hearts of Oak uit Accra en Asante Kotoko uit Kumasi komen in het Accra Stadium zeker 126 mensen om. Ze worden tijdens supportersrellen onder de voet gelopen." Als het West-Afrikaanse voetbal KNACK magazine haalt, dan weet je meestal dat het niet goed is gekomen. De stadionramp is de grootste van zijn soort in

Ghana van een bedroevend niveau. Het duurde nog tot 2007 vooraleer het stadion werd aangepast aan de FIFA-normen en intussen, anno 2020, wordt de slijtage en onveilige toestand van het stadion alweer pijnlijk merkbaar, aldus VICE, dat recent de onheilsplek opnieuw opzocht. Sinds kort worden stadions wel gecontroleerd op hun conformiteit met de nationale reglementering. Enkele weken geleden kwam het rapport uit voor het nieuwe seizoen: slechts 8 van de 18 stadions werden goedgekeurd, wat daar de gevolgen van zullen zijn blijft voorlopig nog even

Afrika ooit, en kostte voornamelijk het leven aan Heartsfans, al is de verdeling niet echt duidelijk en ook niet van belang. Het onoordeelkundige gebruik van traangas, in combinatie met gesloten hekken, zorgden ervoor dat mannen, vrouwen en kinderen als ratten in de val liepen. De *Phobians* wonnen die dag de landstitel, eentje die ze maar al te graag hadden ingeruild tegen het leven van de onschuldige slachtoffers van een krankzinnig stadion- en politiebeleid.

"Never again!", aldus Nat Owusu, die daarmee de stem van de ganse natie vertolkt. Toch blijft het stadionbeleid in

koffiedik kijken. Ongecontroleerde supportersstromen, zelfs bij één van de grootste rivaliteiten van Afrika zoals deze, zorgen vandaag de dag nog steeds voor bloedlinke toestanden. Ook in de afgelopen jaren vielen er nog sporadisch slachtoffers te betreuren voor en na de wedstrijden tussen de twee clubs. Arik laat me zelf opgenomen beelden zien van een oefenwedstrijd tussen Hearts en Asante. Op de beelden is te zien hoe de spelersbus in Kumasi wordt omsingeld door een uitgelaten menigte van Asantefans, waardoor de spelers niet kunnen vertrekken. "Drie uur lang hebben we daar

zo gestaan, gelukkig bleef alles nog redelijk rustig, maar stel je voor dat het zou gaan om een match met inzet...”

De stadionproblematiek is uiteraard een gevolg van de precaire financiële situatie van het land. “De geldproblemen en de corruptie zijn zeker niet enkel een probleem van het voetbal in Ghana, maar van de Ghanese samenleving in zijn geheel”, zo vertelt Mark Noonan me. Mark was gedurende een jaar lang CEO van de club, nadat hij werd overtuigd om de club commercieel op de kaart te zetten door hoofdaandeelhouder Togbe Afede XIV via LinkedIN. Noonan, oprichter van het succesvolle Amerikaanse marketingbureau FocalSport, was eerder ook al actief bij de Major League Soccer, de World Surf League, de internationale basketbond FIBA en bij honkbalclub New York Mets. Hij was één van de sleutelfiguren voor het commerciële succes van het Amerikaanse vrouwenvoetbalelftal dat wereldkampioen werd in 1999. Samen met stagiair Rosenstein en sportief directeur Kim Grant, een voormalig Ghanees-Engelse profvoetballer die op een blauwe maandag nog voor Lommel SK speelde, bracht hij de club op korte termijn naar een hoger niveau, tot zijn verdere plannen werden gekortwiekend door een ongezien corruptieschandaal.

GEEN PANACEE

In zijn undercoverreportage “*When greed and corruption become the norm*” filmde BBC-journalist Anas Aremayaw Anas maar liefst honderd omkooptransacties live, met gevaar voor eigen leven (in Ghana komen journalisten regelmatig in verdachte omstandigheden aan hun einde). De climax van de documentaire is het moment waarop bondsvoorzitter Kwesi Nyantakyi los uit de pols 65.000 dollar ontvangt. Enkele weken nadat de beelden publiek werden gemaakt, besloot de Ghanese regering de voetbalbond te ontbinden. Ook de FIFA, toch *specialist* in omkopen, mengde zich: het schorste onder meer een Keniaanse scheidsrechter die was gekozen om op het WK te fluiten en stelde een bijzondere commissie op om het Ghanese voetbal te hervormen. Gedurende bijna twee jaar werd er competitief niet in het gebruikelijke competitieformat gevoetbald. “Het was een hele trieste situatie. De

grootste slachtoffers waren immers de supporters én de spelers. Ik ben dan ook fier dat we een heel jaar lang onze spelers hebben kunnen uitbetalen, ondanks het feit dat de inkomsten uit wedstrijden en *branding* quasi nihil waren geworden.”

“Ik blik tevreden terug op mijn periode bij Hearts of Oak”, aldus Mark. “Ondanks alle gigantische uitdagingen die we moesten overwinnen, hebben we echt een verschil kunnen maken in het leven van de mensen die zich verbonden voelen met de club. Het potentieel van Hearts en van het Ghanese voetbal is enorm. Toen ik de club verliet heb ik het bestuur een uitgebreid businessplan achtergelaten met actiepunten op het gebied van jeugdwerking, infrastructuur, opleiding, gezondheid, financieel beleid, marketing, supporterswerking enzovoort. Er bestaat echter geen wondermiddel om de club terug op het rechte pad te brengen, geen *panacee*. De grootste uitdaging in Ghana bestaat erin om zich gedecideerd aan een plan te houden en de mogelijkheden, zowel financieel als menselijkerwijze, in stand te houden om dat plan te kunnen uitvoeren.”

Maar niet alleen een gebrek aan middelen vormt een obstakel om structuur te krijgen in de club, ook het traditionele spiritualisme van vele aanhangers is een delicate kwestie. Stel het u voor - opnieuw uit de podcast van Goldblatt: de derby tegen Asante wordt plots stilgelegd, en een speler krijgt een gele kaart. Hij had net een behekst object met opzet laten vallen op de speelhelft van de tegenstander... Noonan: “vele aanhangers van de club staan zeer achterdochtig tegenover verandering. We hebben veel respect en diplomatie aan de dag moeten leggen om bepaalde zaken te moderniseren. Spiritualiteit staat centraal in het leven van de meeste Ghanen; bij elk nieuw initiatief moeten we hiermee rekening houden.”

ONGELOOFLIJK TALENT VOOR VOETBAL

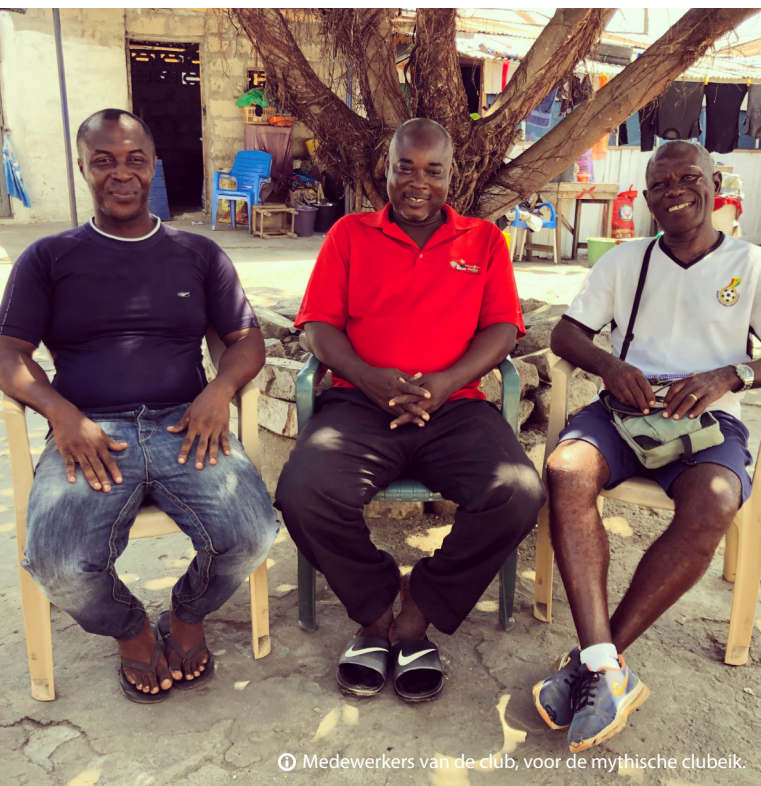
En toch zijn Noonan en de zijnen erin geslaagd om (de kiemen van) een positieve verandering in de club te brengen. Arik Rosenstein, bijvoorbeeld, zette zich specifiek in voor het jeugdelftal van de club, de U17. “Je ziet de meest chaotische toestanden in Ghana. Het klinkt misschien

cliché, maar het is de waarheid. Toen ik aankwam speelden er mannen van 27 bij de U17. Vele jongeren proberen zichzelf ook in te kopen in het elftal, om toch maar een kans te krijgen om profvoetballer te worden. De begeleiding van de spelers is een heikel punt. Op een gegeven moment kreeg één van onze spelers een hartaanval en overleed wat later in het internaat. Van medische keuringen was uiteraard geen sprake, dat is nu eenmaal financieel niet haalbaar. De ploegmaats en vrienden van de speler wisten met hun emoties geen blijf. In Ghana is verdriet tonen een teken van

de mooiste shirts ter wereld eindelijk ook wereldwijd verkocht kan worden via soccer.com. We hebben stabiliteit en transparantie gebracht, ook ten aanzien van andere clubs en het Ghanese voetbal in het algemeen, dat gebukt ging onder de gevolgen van het omkoopschandaal. En we zijn gestart met de ontwikkeling van een eigen trainingscomplex – voorheen speelden we op een zeer slecht terrein – dat afgelopen jaar werd afgewerkt.”

“De grootste kracht van het Ghanese voetbal is datgene wat nu eenmaal niet kan worden gemanipuleerd noch in scene gezet: een ongelooflijk talent voor voetbal. Ruim 600 Ghanezen spelen profvoetbal in het buitenland, dat zegt al genoeg. De hoeveelheid onontgonnen potentieel is werkelijk gigantisch. Het is één van de redenen waarom ik zo genoten heb van de ervaring, zowel op persoonlijk als op professioneel vlak. Misschien keer ik ooit wel eens terug!”, zo concludeert Noonan.

Hearts of Oak is een reus op lemen voeten, maar blijft nog steeds een reus, stokoud en gesteund door een gigantische groep voetbalgekke Ghanezen. En wie weet - op een dag, als standvastigheid de chaos overwonnen heeft, zal Pelé gelijk krijgen en steekt Ghana, gevoed door afschrikwekkende eikels en vechtende stekelvarkens, de gouden graal de lucht in. En oh, wat zou uw redactie dan meejuichen!

Medewerkers van de club, voor de mythische clubbeik.

zwakheid bij mannen, dus kropten ze alles op. Aan mij hadden ze wel een gesprekspartner om te praten over de situatie, en dat deed hen wel deugd. Met vele van die jongens heb ik nog goede contacten. Eén ding is alvast zeker: stuk voor stuk kunnen ze abnormaal goed voetballen en zijn ze ook met niks anders bezig, daar zal het zeker niet aan liggen.”

Het is, achteraf bekeken, een huzarenstukje wat Hearts bereikt heeft onder de leiding van Noonan op amper één jaar tijd. “We hebben een zeer lucratieve sponsordeal afgesloten met Umbro, waardoor één van

Elke fan die de afgelopen 89 jaar Highbury of het Emirates Stadium heeft bezocht, zal de iconische klok wel hebben opgemerkt. En die klok heeft een intrigerend verhaal...

Tijdens een bestuursvergadering in het Holborn Restaurant op donderdag 3 juli 1930 adviseerde Arsenalmanager Herbert Chapman om in Highbury een voetbalklok van 45 minuten op te trekken. Die kwam er quasi meteen; net nadat Arsenal een eerste grote trofee, de FA Cup had gewonnen, en als onderdeel van vele upgrades voor Highbury aan het begin van dat decennium. Het idee achter de klok was dat de scheidsrechter zich zou kunnen concentreren op wat er op het veld gebeurde, en dat de timing zou worden afgehandeld door een operator die ook de klok zou stoppen tijdens onderbrekingen. Het einde van elke helft zou worden aangegeven door een luide toeter.

Oorspronkelijk ging Chapman naar de Omega Watch Company voor de klok, maar hun aanbod werd door de club geweigerd omdat het bedrijf erop stond hun naam als reclame op de structuur te adverteren. In plaats daarvan gaf Chapman de heer Fisher, van de firma Fisher & Co in Newcastle, de opdracht om de oorspronkelijke klok van 45 minuten te bouwen. De wijzerplaat van de klok had een diameter van 2,64 meter (8 voet en 8 inch), met slechts één wijzer van 1,47 meter lengte. Het hele gevaarte woog maar liefst 1,25 ton en werd definitief opgetrokken vlak voor het begin van het seizoen 1930-'31; het voetbaljaar van Arsenal's allereerste landstitel.

'The Clock' werd aanvankelijk goedgekeurd door de FA, maar na amper enkele wedstrijden, medio oktober, verbood die alsnog elke klok die "de speelduur aangaf" en beval de onmiddellijke verwijdering ervan. Protest van de club mocht niet baten; al gaven Herbert Chapman & co niet zomaar op... Er werd prompt onderhandeld over het toestaan van een normale klok. In februari 1931 ontmoetten Chapman en producent Fisher elkaar opnieuw; dit keer over het veranderen van de verboden klok in een normaal uurwerk, van 12 uren en 60 minuten per uur, en met twee wijzers. Er werd een prijs overeengekomen: voor £ 180 zag Fisher dit doenbaar, met een garantie van drie jaar.

De FA moest de nieuwe regeling echter goedkeuren en pas in december 1931 werd de nieuwe klok, zoals die uiteindelijk in ieders harten terecht kwam, opnieuw in gebruik genomen. De klok stond aanvankelijk op de Laundry End, totdat in de zomer van 1935 deze tribune een overdekking kreeg en het hele gevaarte verhuizen moest naar de College End, de zuidelijke tribune. Maar overal waar 'ie terecht kwam werden de betreffende tribunes informeel omgedoopt tot "The Clock End". De klok bleef trouw de tijd aangeven tijdens de Tweede Wereldoorlog, ter gelegenheid van de eerste Europese trofee van de club, de negen kampioenschappen (waaronder drie doubles) die nog zouden volgen, en het beruchte 'Invincible'-seizoen (2003-2004). Net voor de eerste trofee van de club onder George Graham, in 1987, stond de klok een maand lang stil. Nog iets later in die jaren tachtig kreeg het een korte locatiewijziging toen de 'Clock End' tribune werd herbouwd. In 2006 verhuisde 'the Clock' mee naar het nieuwe Emirates Stadium. Haar geestelijke vader, Herbert Chapman, stierf al te vroeg en vooral zeer plots, reeds in 1934, en heeft dus weinig van 'zijn' klok kunnen genieten...

De Notaris denkt
en tekent met
uw mee!

www.notaris.be

CATENACCIO

TER VERDEDIGING VAN DE VOETBALSPORT

Catenaccio verdedigt de voetbalsport met de kracht van de pen. Het laat het licht schijnen op de alternatieve kant. De mooie kant. De ruwe kant. De échte kant. Catenaccio is een ode aan het voetbal en een aanklacht tegen al wat het bedreigt.

 [instagram.com/catenacciomagazine](https://www.instagram.com/catenacciomagazine)

 [facebook.com/Catenacciomagazine](https://www.facebook.com/Catenacciomagazine)

 twitter.com/Catenaccio_mag

www.catenaccio-magazine.com

info@catenaccio-magazine.com

Uitgegeven door vzw KSK Beveren

CATENACCIO 8 | DECEMBER 2020

